

เราจะก้าวไปด้วยกัน

ทรายและปริศนาใช้ชีวิตร่วมกันมากกว่า 9 ปีแล้ว ความสัมพันธ์ของคนทั้งคู่เริ่มต้นจากความเป็นเพื่อนที่คุยกันถูกคอ การใช้ชีวิตด้วยกันเริ่มต้นจากความรู้สึกที่คนสองคนอยากอยู่ด้วยกันและคงเป็นอย่างนี้ตราบเท่าที่ทั้งคู่ยังอยากใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน

การใช้ชีวิตด้วยกันค่อยพัฒนาไปพร้อม ๆ กับการปรับตัวและวิถีคิดของคนทั้งคู่ เพราะต่างมีประสบการณ์ในเพศวิถีและพื้นฐานครอบครัวแตกต่างกัน

เรื่องของทราย : ผู้หญิงธรรมดาที่ชอบผู้หญิงแต่ไม่อยากเป็นผู้ชาย

ทรายมีพี่น้องเป็นหญิงล้วน 6 คน โดยทรายเป็นคนที่ 4 พ่อมีเชื้อจีนมีอาชีพเป็นช่างเย็บผ้า ส่วนแม่ทำหน้าที่แม่บ้าน เหตุการณ์สำคัญในวัยเด็กที่ทำให้ทรายจดจำคำอบรมสั่งสอนของพ่อได้แม่นยำคือ เมื่อไฟไหม้บ้านทำให้ครอบครัวต้องตกอยู่ในภาวะยากจน หมดเนื้อหมดตัว ญาติ ๆ แนะนำพ่อให้เลิกส่งลูกสาวเรียนหนังสือและออกมาช่วยกันทำมาหากิน แต่ก็พ่อยืนยันที่จะส่งให้ลูกให้ได้เรียนหนังสือทุกคน เพื่อที่จะสามารถพึ่งพาตัวเองได้ต่อไปในอนาคต

พ่อของทรายตัดสินใจไปทำงานที่ต่างประเทศ โดยแม่ทำหน้าที่เลี้ยงลูก ๆ ทั้ง 6 คนโดยพ่อจะส่งเงินมาให้ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายและค่าเล่าเรียน จนกระทั่งลูกทุกคนเรียนจบปริญญาตรี แม้ว่าคนครอบครัวจะไม่เคยพูดถึง ความคาดหวังที่มีต่อลูก การที่ครอบครัวมีแต่ลูกสาว ทรายเล่าเรื่องที่ไต่ถามจากคำอบรมสั่งสอนของพ่อแม่ที่เกี่ยวกับวิถีคิดเรื่องการมีคู่ของลูก ๆ ว่า

ทราย : ที่บ้าน จะพูดเสมอ เรื่องการพึ่งตัวเอง การมีการศึกษา และเชื่อว่าการศึกษาคจะทำให้ลูกมีอาชีพที่ดีขึ้น ซึ่งสิ่งนี้มันเหมือนกับเป็นแกนกลางในการใช้ชีวิตของพี่นะ ยังไงก็ได้ ต้องเรียนในจบปริญญาตรีและมีงานทำ เพราะว่าพ่อแม่ว่าจะพูดเสมอว่า พ่อแม่ไม่ได้มีสมบัติอะไรจะให้ แล้วก็เขาไม่ได้พูดถึงเรื่องการมีครอบครัวอย่างตรงไปตรงมานะ แต่เนื่องจากพี่สาวก็แต่งงาน มีครอบครัว ความคาดหวังสูงสุดคือการพึ่งตัวเองได้ ลูกทุกคนรู้ความคาดหวังตรงนั้น แต่ความคาดหวังระดับสองที่พ่อ แม่จะมองลูกในฐานะที่เป็นผู้หญิงคืออยากให้มีผัว แต่จะมองว่าผัวจะเลี้ยงหรือไม่ก็ไม่รู้ แต่ก็มองว่าจะได้มีเพื่อนตอนแก่ มีลูกมีหลาน เขาจะมองในแง่ของการที่ควรจะมีเพื่อน แต่ไม่

ได้มองว่า ลูกสาวจะต้องไปพึ่งผัว...การมีผัวที่ดีก็ทำให้เขาสบายใจ เหมือน
พันเอก เหมือนน้องสาวคนเล็กที่ปัจจุบันมันก็ทำงานเป็นข้าราชการ เป็น
อาจารย์ เรียนปริญญาโทกำลังจะจบ แม้อย่างรู้สึกไม่หมดหวัง

จะเห็นได้ว่าในกระบวนการอบรมสั่งสอนภายในครอบครัวของทราย ซึ่งเป็นครอบครัว
เชื้อสายจีนและมีแต่ลูกสาว พ่อ แม่ก็มีความคาดหวังว่า เมื่อลูกสาวเติบโตก็จะต้องแต่งงานมีสามี
แต่ก็พยายามทำให้ลูกมีศักยภาพในการพึ่งตัวเองให้มากที่สุด เพื่อที่จะไม่ต้องเป็นสะใภ้ที่ถูกกดขี่
ทรายเองก็เรียนรู้สิ่งเหล่านี้มาด้วย คือ ต้องพึ่งพาตนเองให้ได้

ถ้าดูจากลักษณะภายนอก หลายคนอาจมองว่า ทรายเป็นผู้หญิงที่มีลักษณะเหมือนผู้ชาย
คือ ตัดผมสั้น ไม่แต่งกระโปรง แต่ทรายก็นิยามตัวเองว่าเป็นผู้หญิง และไม่ได้อยากเป็นผู้ชาย
ลักษณะคล้ายชายที่เห็นจึงไม่ใช่การเลียนแบบเพราะอยากเป็นผู้ชาย แต่เพราะทรายรูปร่างของทรายที่
ไม่เข้ากับการแต่งกระโปรง

ทราย : เท่ (หัวเราะ)...คือไม่รู้ว่าตัวเองนิยามว่าแบบไหนอย่างไร แต่รู้ว่าตัวเองนั้น
ชอบผู้หญิง คือไม่ค่อยชอบคำว่า ทอมนะ แต่ใครเจอ ใครเห็นเขาก็จะ
บอกว่า เราเป็นทอม แต่ก็ไม่ได้แบบว่า รังเกียจ...ความเป็นทอมมันเหมือน
จะมีการสวมบทบาทเป็นผู้ชาย... สิ่งที่จะตะขิดตะขวงใจคือ เราไม่ได้
อยากเป็นผู้ชาย เราจึงไม่อยากจะบอกว่าเราเป็นทอม...เวลาเราพูดบอกว่า
ฉันเป็น ทอม โดยคำพูดมันก็เหมือนว่าเรายอมรับว่าตัวเองอยากเป็นผู้ชาย
ซึ่งเป็นสิ่งที่รู้สึกไม่ชอบ เราไม่ต้องการบอกว่าเราอยากเป็นผู้ชาย เราแค่
เป็นผู้หญิงแบบหนึ่งซึ่งไม่ได้เป็นผู้หญิงที่อ่อนหวาน เป็นแค่ผู้หญิงทั่วไป
ท้ายที่สุดคือเราบอกว่า เรารักผู้หญิงเท่านั้น แต่เราไม่ได้บอกว่า อยากเป็น
ผู้ชาย เพราะว่าในความเป็นผู้ชายมันก็มีหลายอย่างที่เราไม่อยากเป็น...
ฉันเป็นผู้หญิง แต่ฉันรักผู้หญิง มันก็คือการพยายามที่จะสร้างความหมาย
ให้กับตัวเองเหมือนกัน

ในการนิยามตัวเอง ทรายไม่ต้องการให้กรอบทางสังคมเข้ามามีผลในการกำหนดความเป็น
หญิงรักหญิงของตัวเอง แม้ว่าจะเป็นคนที่ชอบผู้หญิง แต่ก็ไม่ได้นิยามว่าตนเองเป็นทอม และ
เห็นว่า การจะบอกว่าตนเป็นทอม ดี หรือผู้หญิง หรือหญิงรักหญิง ควรมาจากการให้ความหมาย
ด้วยตัวเอง เพราะทรายเชื่อว่าสิ่งที่สังคมกำหนดให้ด้านหนึ่งคือการลอกเลียนแบบความเป็นผู้ชาย
และมักมีลักษณะเป็นแบบตรงข้าม คือ ทอม-ดี ที่คล้ายกับการกำหนดการเลียนแบบผู้ชายกับ
ผู้หญิง ซึ่งทรายไม่ได้ต้องการเข้าไปอยู่ในกรอบกำหนดความสัมพันธ์แบบนั้น

ในสมัยเด็ก ๆ ทราวยเรียนรู้จากคำบอกเล่าของเพื่อนบ้านว่า ตัวเองมีหน้าตาเหมือนพ่อ รวมทั้งคนรอบข้างก็รู้สึกชื่นชม เอ็นดู ว่าตัวเองมีหน้าตาที่คล้ายพ่อ ทำให้ทราวยภาคภูมิใจกับการที่บุคลิกที่เหมือนพ่อ แต่ไม่ได้คิดว่า ตัวเองอยากจะเป็นผู้ชายหรือจะมีพฤติกรรมแบบผู้ชาย

ทราวย : ทิศทางในการพัฒนาบุคลิกภาพตัวเองมันจะคล้ายพ่อตั้งแต่เด็ก (แต่) ผู้หญิงหลายคนที่เขาคล้ายพ่อ เขาก็ไม่ได้ชอบผู้หญิงนี้ ไซ้ไหม แต่ถ้าถามว่า การที่ตัวเองหน้าตาเหมือนพ่อ และคนรอบข้างก็ชื่นชมในความหน้าตาเหมือนก็ทำให้พัฒนาบุคลิกภาพที่คล้ายพ่อ ซึ่งพ่อคือผู้ชาย ตรงนี้หรือเปล่าที่ทำให้เราไปชอบผู้หญิง อันนี้โดยความคิดตัวเองไม่ได้คิดแบบนั้น เพราะว่า ตัวเองไม่ได้อยากเป็นผู้ชาย

ทราวยมองว่าการที่ตนเองมีบุคลิกเหมือนพ่อ ไม่ได้หมายความว่า ทราวยจะเลียนแบบพฤติกรรมผู้ชายโดยเฉพาะการชอบผู้หญิง แต่เพราะเป็นความภาคภูมิใจจึงเลือกจะพัฒนาบุคลิกที่ได้รับการยอมรับจากคนรอบข้าง คงการมีลักษณะแบบพ่อย่อมเป็นเป้าหมายของคนรอบข้างที่จะมองว่าทราวยเป็นทอม

สมัยเด็ก ๆ ทราวยเคยได้เรียนรู้จากประสบการณ์ช่วงหนึ่งที่พี่สาวมีคนรักเป็นทอม ทำให้ทราวยมีโอกาสได้รับรู้ถึงทัศนคติของคนในครอบครัวที่มองลูกในฐานะมีแฟนเป็นทอมแบบไม่ได้มีท่าที่ต่อต้าน แต่ยังมองว่าดีกว่าไปมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชาย เพราะมีแฟนผู้หญิงไม่ทำให้เสียหาย

ทราวย : ถ้าจะให้พูดถึงผู้หญิงรักผู้หญิงแบบตรงไปตรงมานั้นมีพี่สาวคนหนึ่ง (เคย) มีแฟนเป็นทอม ในลักษณะที่ว่า มีพี่สาวอีกคนหนึ่งมาบอกแม่ว่า พี่สาวเราอีกคนหนึ่งมีแฟนเป็นผู้หญิงนะมีแฟนเป็นทอม... แม่ก็เลยบอก.เออ เออ มันไม่เสียหายอะไรหรอก มันไม่ท้อง นี่คือนี่ที่พี่แอบไต่ยีนที่บ้านพูดถึงผู้หญิงรักผู้หญิงอย่างตรงไปตรงมาที่สุดในบ้าน แต่ไม่ได้เป็นการพูดกับใครโดยตรง เหมือนเขาพูดลอยลมไป... ทำนองว่ามันมีแฟนเป็นผู้หญิงแต่ไม่เป็นไรหรอก..! ไม่ท้อง เหมือนกับแกพยายามจะคลี่คลายตัวเองด้วยหรือเปล่าก็ไม่รู้

สิ่งที่แม่พูดถึงความสัมพันธ์รักหญิงว่าไม่เสียหาย สะท้อนการให้พื้นที่ต่อรองกับตัวเองของแม่ เมื่อต้องมีลูกเป็นคนรักเพศเดียวกัน โดยเปรียบเทียบความเสียหายทางเพศหากผู้หญิงมีกับผู้ชายที่ถูกสังคมตีตราว่าเป็นความเสียหายร้ายแรง การมีลูกที่ไปเกี่ยวข้องกับผู้หญิงยังอาจจะดีกว่าไปอยู่ในความสัมพันธ์รักต่างเพศที่ผู้หญิงผูกติดไว้กับการได้เสีย ที่นำไปสู่การท้อง การที่ลูกเป็นคนที่รักเพศเดียวกันย่อมรู้สึกเป็นห่วงน้อยกว่า และทำให้ทราวยรู้สึกว่า ครอบครัวไม่มีใครต่อต้านเกี่ยวกับการเป็นคนรักเพศเดียวกัน

ทราย : ไม่มี ไม่เคยต่อต้าน ไม่เคย เออ...แต่อาจจะเพราะเราไม่ได้เป็นทอมแบบผู้ชาย
 มาก ๆ นะ เลยไม่ได้รับผลกระทบเยอะแต่ ถ้าเกิดทรายตัดผมสั้น พั่นผม
 แต่งตัวแบบผู้ชายมาก ๆ ก็ยังไม่รู้ว่าจะเป็นอย่างไร แต่รูปแบบความเป็น
 เรามันเป็นอีกแบบหนึ่งก็เลยไม่ได้รับการต่อต้าน แต่อย่างที่เล่าให้ฟัง
 ตอนแรกที่บ้านว่า คาดหวังให้เราทำงานเลี้ยงตัวเองได้ ที่บ้านก็มองเห็นว่า
 เราทำงานเลี้ยงตัวเองได้ เรื่องชีวิตคู่ เขาก็ดู ก็เห็นว่าเรามีเพื่อนมีความสัมพันธ์
 ที่ดี มันคงเป็นปึกแผ่น เขาก็สบายใจ มีการยอมรับแต่เขาก็เหมือนกับว่า
 ที่บ้านเองก็ยังเห็นเราเป็นลูกของครอบครัวอยู่

จะเห็นว่า ทรายวิเคราะห์ว่า การต่อต้านของครอบครัวมาจากหลายอย่าง เช่น ถ้าเป็นผู้หญิง
 แล้วแต่งตัว ทำตัวแบบผู้ชายไปเลย ก็อาจจะถูกต่อต้าน และถ้าครอบครัวคาดหวังว่าต้องแต่งงาน
 กับผู้ชาย ให้สามีเป็นที่พึ่งพาพ่อแม่ก็อาจจะต่อต้าน แต่ทรายมองว่า ตนเองเลือกที่จะไม่เลียนแบบ
 หรืออยากเป็นผู้ชาย และสามารถเลี้ยงดูตัวเองได้ มีเพื่อนสนิทที่เป็นคนดี เลยทำให้ไม่มีสาเหตุที่
 ครอบครัวจะต่อต้านถ้าทรายจะอยู่กับผู้หญิง ไม่แต่งงาน

ทรายเล่าถึงการพัฒนาความรู้สึกทางเพศและประสบการณ์ทางเพศ และเหตุการณ์
 ที่ประทับใจสมัย ป.2 ที่ได้จับแก้มเพื่อนนักเรียนหญิงในห้องและรู้สึกดี เมื่อมองย้อนไปถึงอดีต
 ทรายเคยมีความรู้สึกว่าตนเองสนใจ เคยแอบชอบและแอบมองเด็กผู้หญิง เช่น เด็กผู้หญิงใน
 ร้านเสริมสวยแถวบ้านหรือเด็กในร้านขายของในงานวัด สิ่งที่ได้ในตอนนี้คือการปั่นจักรยานไป
 ในละแวกบ้านแล้วแอบมองเธอคนนั้น ทรายเล่าว่า ความรู้สึกตอนนั้นเป็นเพียงความรู้สึกชอบ ที่ยัง
 ไม่มีความรู้สึกในเรื่องทางเพศเข้ามาเกี่ยวข้อง

ประสบการณ์ทางเพศในเรื่องการเรียนรู้และปฏิบัติการณ์ของทราย ได้เริ่มต้นขึ้นเมื่อสมัยเรียน
 มัธยมต้น ทรายได้ไปอยู่หอพักนักเรียน ทำให้ได้มีโอกาสใกล้ชิดกับเพื่อนนักเรียนหญิงในหอพักด้วยกัน
 ทรายเล่าว่า มันเป็นประสบการณ์ทางเพศของผู้หญิงที่ไม่มีภาษาพูด ไม่มีคำนิยามความสัมพันธ์ แต่ได้มี
 การเรียนรู้ การกอด จูบและสัมผัสเนื้อตัวของผู้หญิงด้วยกัน ในเวลากลางวันทุกคนต่างมีหน้าที่เรียน
 หนังสือ ไม่มีการเปิดเผยถึงความสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น แต่เมื่อถึงตอนเลิกเรียนความสัมพันธ์ที่มี
 กับเพื่อนก็เกิดขึ้น ทรายมองว่า สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นการเรียนรู้และหาประสบการณ์ทางเพศ

ทราย : มันแค่จูบกัน เป็นผู้หญิงเหมือนกันอาจจะคิดว่าไม่เสียหาย และเป็นสิ่งที่
 ผู้คนส่วนใหญ่ให้อธิบายบ่อย ๆ ในแง่ที่คนเรียนรู้ประสบการณ์ทางเพศกับ
 เพศเดียวกัน โดยเฉพาะกับผู้หญิง ที่คิดว่ามันมีส่วนที่ว่ามันไม่เสียหาย
 มันจูบกันง่าย ถ้าเป็นผู้หญิงกับผู้ชายมาอยู่ด้วยกันคงไม่จูบกันง่ายขนาดนี้
 เพราะมันรู้สึกว่ามันเป็นคู่ตรงข้าม มันมีบทบาททางสังคมมาครอบ แต่ผู้หญิง

กับผู้หญิงมันแค่จูบ มันเป็นบทบาทในหอพักด้วยซ้ำ จริงใหม่ ออกจากหอพัก มาโรงเรียน ไม่ได้ทำทำรู้จักกัน มันก็ไม่มีใครรู้แล้ว เช่น อย่างคนหนึ่งเป็น ดรัมเมเยอร์สวย เป็นแฟนกับพี่ที่หอพัก พอมาโรงเรียนทำไม่รู้จักกัน เราก็ จะเฉย ๆ มอง ๆ กันเหมือนรู้ ๆ กันอยู่ในที่

สิ่งที่ทรายเล่า สะท้อนให้เห็นว่า ทรายมองว่า การมีประสบการณ์ทางเพศกับผู้หญิง เป็นส่วนหนึ่งคือ การเรียนรู้แต่เพราะเรื่องเพศของผู้หญิงถูกทำให้เป็นเรื่องเสียหาย ถ้ามีกับผู้ชาย แต่ถ้ามีกับคนเพศเดียวกันก็ถูกมองว่าเป็นเพศที่เบี่ยงเบน เหล่านี้จึงเป็นสิ่งที่พูดหรือสื่อสารออกมา ไม่ได้

มีแต่การแสดงออกทางพฤติกรรม และความสัมพันธ์ก็เกิดขึ้นได้ง่ายเพราะไม่ถูกครอบงำ แบบผู้ชายกับผู้หญิง แม้ว่าในครอบครัวจะยอมรับตัวทราย แต่ประสบการณ์ในการใช้ชีวิตประจำวันเอง ในวิถีชีวิตก็ทำให้ทรายเรียนรู้ว่า ตนเองถูกจัดกลุ่มให้เป็น "กลุ่มอื่น"

ทราย : จะมีโดยการควบคุมเรื่องรองเท้า คนเป็นทอมชอบใส่รองเท้าผ้าใบ ก็ใส่ใส่ รองเท้าผ้าใบมาในวันที่เขาให้ใส่รองเท้านักเรียน รองเท้าผ้าใบเขาจะให้ใส่ได้ ในวันที่มีพละเท่านั้น แต่การประกาศศักดิ์ศรีความเป็นทอมอย่างหนึ่งคือ การใส่รองเท้าผ้าใบมาโรงเรียน เท่ ใส่รองเท้าหนังจะดูไม่เท่ การควบคุม คือการเป็นระเบียบ แต่พวกทอมจะถูกอาจารย์ฝ่ายปกครองพูดเรื่องรองเท้า จะพูดหน้าเสาธงว่าห้ามใส่รองเท้าผ้าใบมาในวันที่ไม่ได้เรียนพละ คนเป็น ทอมเดินไปพร้อมรองเท้าผ้าใบก็จะถูกอาจารย์ปกครองเรียก เธออยู่ห้องไหน วันนี้เธอเรียนอะไร ไม่ได้เรียนพละ จะใส่รองเท้าผ้าใบมาทำไม ถ้ามอง ย้อนหลังมันคือการพยายามควบคุมแบบหนึ่ง... เขาก็ไม่ได้จัดว่าเราเป็น พวกเขา ไม่ได้เป็นผู้หญิงเหมือนกัน เป็นทอม เป็นคนที่มันต่างออกไป... แต่สิ่งหนึ่งที่ตัวเองรู้สึกกับตัวเองหรือวิถีการใช้ชีวิตของตัวเองก็คือว่า เราเป็นเราแบบนี้ เราก็อยู่ให้มันกลมกลืนกับกลุ่มเพื่อน โดยที่ไม่ต้องทำให้เกิดความลำบากใจในการคบกัน... ดังนั้นสิ่งที่แปลกและแตกต่างจากคน ส่วนใหญ่ คือความรู้สึกพึงพอใจในเพศเดียวกัน... เราก็ต้องเหมือนกับหรือ ความพึงพอใจในเพศเดียวกันนั้นลงไปเลย แค่นี้เราซึ่งมีบุคลิกแบบนี้ ประหนึ่งว่าไม่มีความพึงพอใจในเรื่องเพศ

ภายใต้กระบวนการพัฒนาตัวเอง จะเห็นได้ว่า มันก็มีความพยายามที่จะทำให้เห็นถึงความแตกต่าง แต่โดยระบบความแตกต่างก็จะถูกควบคุมไว้ ไม่ว่าจะเป็นการบังคับของครูในโรงเรียน เรื่องรองเท้า หรือการที่ทรายจะต้องมีสังคม มีกลุ่มเพื่อนซึ่งส่วนใหญ่ก็เป็นรักต่างเพศ ทำให้ในพื้นที่

สาธารณะทรายไม่อาจสามารถพูดถึงความรู้สึกที่มีต่อผู้หญิงด้วยกัน การที่ไม่ได้เป็นเหมือนผู้หญิงทั่วไปคือการมีความรู้สึกชอบผู้หญิง รวมทั้งความพยายามในการแสดงออกโดยลักษณะภายนอก ส่วนหนึ่งก็สะท้อนถึงการปฏิเสธความเป็นผู้หญิงในแบบที่สังคมกำหนด ทรายก็เลือกที่จะมีลักษณะที่สะท้อนความต่างจากผู้หญิง แต่ไม่ใช่ผู้ชาย เพื่อที่จะดำรงตนอยู่ในสังคมต่อไป และในพื้นที่ส่วนตัวทรายสามารถเรียนรู้และมีประสบการณ์ทางเพศได้ เพราะอยู่นอกเหนือการตรวจตราหรือถูกมองเห็น เนื่องจากอยู่ในพื้นที่ส่วนตัว เป็นความลับ และไม่มีภาษาสื่อสารประสบการณ์

อย่างไรก็ตาม เรื่องเพศก็เป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ ทรายเล่าว่า เรียนรู้เรื่องเพศจากหนังสือโป๊ ซึ่งหนังสือโป๊ส่วนใหญ่ก็จะเป็นเรื่องของผู้ชายเป็นผู้เริ่มต้นกระทำในกิจกรรมทางเพศกับผู้หญิง และการพัฒนาประสบการณ์ก็เป็นไปเรื่อย ๆ จากการรู้จักสัมผัส การกอด ลูบไล้ การจูบ จนกระทั่งช่วงมัธยมปลายที่ทรายเริ่มมีความผูกพันกับรุ่นพี่คนหนึ่ง และได้พัฒนาความสัมพันธ์ที่ทรายเชื่อว่ามันคือการสร้างความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งมากกว่าที่เคยหาประสบการณ์มา

ทราย : อ่านหนังสือโป๊อันหนึ่ง จะพูดว่า ผู้ชายโน้มตัวมาจูบอะไรอย่างนี้ มันเหมือนกับเราดั่งสิ่งที่เป็นผู้ชาย บุคลิก ของผู้ชายนะ เข้ามาเป็นพฤติกรรม มากระทำ เมื่อเวลาเรามีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิง เช่น จูบ แต่เราไม่มีจู ดังนั้น สมัยมัธยมที่บอกว่ามีความสัมพันธ์กับผู้หญิงนะ ก็แค่จูบ ๆ ลูบ ๆ คลำ ๆ จับนม ดูตนม กันเท่านั้น ไม่ได้มีอะไรมีอะไรที่มันเกินเลยมากกว่านั้น ก็จะมีกับพี่คนหนึ่งที่บอกว่ามีความสัมพันธ์ลึกซึ้ง ก็มีการใช้นิ้ว มีการจับจิม ใช้นิ้ว คลึง... ประสบการณ์ทางเพศครั้งแรกก็เริ่มจากจูบ แต่จะให้ลึกซึ้งจริง ๆ คิดว่ามันเป็นเรื่องที่เราคิดว่าจะทำไปมากกว่า มันกลายเป็นการพัฒนารูปแบบของตัวเองที่จะสร้าง ซึ่งมันก็จะเกิดกับคนที่เรารู้สึกใกล้ชิดนะ มันก็เริ่มพัฒนาไป... การที่ตัวเองจะต้องหาวิธีที่จะมีความสัมพันธ์ทางเพศที่มันลึกซึ้งขึ้นนะ มากกว่าการกอด การจูบนะ...คือ เพศสัมพันธ์ที่มันลึกซึ้งขึ้น ถ้าผู้หญิงกับผู้ชายคือการสอดใส่ ถ้าฉันจะลึกซึ้งก็ต้องคือการเข้าไปสัมผัสที่จิมเขาให้ได้ คือการจะสัมผัสให้ได้

สิ่งที่ทรายเล่า สะท้อนให้เห็นว่า เรื่องเพศคือเรื่องของการเรียนรู้ การค้นหาและฝึกปฏิบัติ มากกว่าที่จะบอกว่าเป็นเรื่องธรรมชาติ การมองว่า เป็นเรื่องธรรมชาติ ทำให้เชื่อว่า ไม่จำเป็นต้องสอนหรือต้องให้เด็กเรียนรู้ แต่สิ่งที่ทรายกำลังบอก คือ เรื่องเพศของหญิงรักหญิงก็เป็นเรื่องที่แต่ละคนต้องแสวงหาความรู้ และเป็นเรื่องที่ถูกสังคมปิดกั้นเหมือนกับไม่มีอยู่บนโลกนี้ ทำให้หาความรู้ได้ยาก และต้องเรียนรู้มาจากความสัมพันธ์รักต่างเพศ เพราะเป็นความรู้ชุดเดียวที่มีอยู่อย่างแพร่หลายในสังคม ฉะนั้นเรื่องเพศจึงเป็นเรื่องที่ถูกหล่อหลอมมามากกว่า ไม่ใช่สิ่งที่รู้ได้เองตามสัญชาตญาณ

ทั้งหมด การเรียนรู้ว่า เพศสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงต้องมีการสอดใส่ ทำให้ทราบดีว่าวิธีการที่พัฒนาความสัมพันธ์ทางเพศเพื่อจะทำให้ลึกซึ้งในแบบที่รักต่างเพศให้ความหมาย แต่เปลี่ยนจากอวัยวะเพศชายเท่านั้น

ภายใต้กรอบความสัมพันธ์แบบรักต่างเพศ การร่วมเพศจึงหมายถึงการนำอวัยวะเพศชายมาสอดใส่ในอวัยวะเพศหญิง ซึ่งการนิยามในรูปแบบนี้นับว่าเป็นแกนหลักทางความรู้ที่มีอิทธิพลต่อการให้ความหมายเรื่องความสุขทางเพศว่า อยู่กับการร่วมเพศโดยสอดใส่ ฉะนั้น หญิงรักหญิงจึงลึกไม่พ้นที่จะรับเอาวิธีคิดเหล่านี้ด้วย เช่นการที่ทราบดีให้ความหมายกับความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นว่า คือปฏิบัติการกับอวัยวะเพศที่จะต้องมีการสัมผัสและสร้างความพึงพอใจกับส่วนนี้

ชีวิตคู่ หญิงรักหญิงความสัมพันธ์รองในสังคมรักต่างเพศ

การเรียนรู้ถึงความรู้สึกเรื่องความรักและความผูกพันจนถึงขั้นที่เรียกว่าเป็นแฟนเกิดขึ้นในสมัยที่เรียนในชั้นมัธยมปลาย ทราบดีเริ่มสนิทสนมกับรุ่นพี่คนหนึ่งตั้งแต่สมัยมัธยมต้นและต่างก็รู้สึกชอบพอและคบหากันจนเรียนจบมัธยมปลาย แม้ต่างต้องแยกย้ายกันไปเรียนคนละที่แต่ทั้งคู่ก็ยังติดต่อเขียนจดหมายรักถึงกันมาโดยตลอด ซึ่งขณะนั้นทราบดีก็มีเพื่อนร่วมห้องพัก ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางเพศกัน เมื่อทั้งคู่ได้มาพบกัน ต่างก็ยังมีความรู้สึกว่า รักกันอยู่ มีความสัมพันธ์กัน โดยที่อีกฝ่ายคบหาคนรักที่เป็นชายด้วยอีกคนหนึ่ง ความสัมพันธ์จึงต้องเป็นเรื่องที่ปกปิด ในที่สุดทราบดีก็เลือกที่จะเป็นฝ่ายตัดใจ เพราะเห็นว่า สังคมยอมรับชีวิตคู่แบบหญิงชายมากกว่า

ความสัมพันธ์ที่เป็นความผูกพันของทราบดีในครั้งแรก กล่าวได้ว่า ได้สร้างการเรียนรู้และทำให้ทราบดียอมรับว่า หญิงรักหญิงเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่ถูกต้องในสังคม เป็นสิ่งที่ต้องปกปิด ซึ่งปัจจุบันทราบดีมองว่า เป็นการกดขี่ตัวเอง ซึ่งมาจากมายาคติเกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกันในสังคมไทยนั่นเอง แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า จะทำให้ทราบดีกลับเข้าสู่ความสัมพันธ์แบบรักต่างเพศ ทราบดียังคงเลือกที่จะชอบผู้หญิงต่อไป แต่ไม่ได้คาดหวังการมีคู่ ช่วงที่ทราบดีเรียนมหาวิทยาลัย ทราบดีมีเพื่อนร่วมห้องที่สนิทสนมด้วย ทั้งคู่มีความสัมพันธ์ทางเพศกัน แต่เป็นความสัมพันธ์ที่ไม่ได้นิยามความหมายถึงความรู้สึกที่มีต่อกัน แต่สังคมรอบข้างคือเพื่อนเป็นนักศึกษาในกลุ่มเดียวกัน กำหนดนิยามการเป็นแฟนให้ ซึ่งทำให้ทราบดีมีพื้นที่ทางสังคมที่ยอมรับได้ส่วนหนึ่ง แต่การไม่ได้สื่อสารกัน ทำยุดก็แยกกันไปเมื่อเรียนจบ

ทราบดี : ...สมัยมหาวิทยาลัยมันอยู่ด้วยกันเป็นคู่ อยู่หอด้วยกัน... มันเป็นที่รับรู้ว่ามี 2 คนนี้เป็นแฟนกัน เพื่อนฝูงใกล้ชิดก็ฟังรับรู้ถึงการเป็นแฟนกัน...สมมติว่าพี่จะไปทำอะไรนอกกลุ่มนอกทาง ทุกคนก็ช่วยปกปิดไม่ให้แฟนรู้...ชีวิตคู่แบบ

หญิงรักหญิง การจะคุยกับแฟนเราว่า เธอเรียนจบแล้วจะทำอะไร... มันไม่มี การวาดฝันที่จะสร้างอนาคตร่วมกัน เธอ...เขาก็จะบอกว่า อยากมีบ้าน นึกกันไม่ออกนะ เขาก็จะบอกว่า ไม่ได้หรอก เขาก็ต้องกลับไปอยู่กับบ้าน เขา... สมมติที่ทำงานทำในกรุงเทพฯ เราบอกว่า พี่จะมาทำงานทำใน กรุงเทพฯ จะมาอยู่ด้วยกันไหม เขาก็จะบอกว่าไม่มาอยู่หรอก เพราะเขาต้อง อยู่กับแม่ เดี่ยวแม่จะว่า... ซึ่งสิ่งเหล่านี้มันก็ย้อนมาสู่การมองความสัมพันธ์ ของเรานะ ว่าเอ...แฟนเราอาจจะไม่คิดจริงจังกับเรามั้ง ไม่รักเราจริงหรือเปล่า ถึงที่สุดแล้ว มันก็กลับไปที่เราเชื่อ..ว่า ความรักของหญิงชายนั้น มันคือ ความรักขั้นต้น... มันคือความเป็นจริง ส่วนความรักระหว่าง ผู้หญิงกับผู้หญิง อาจจะไม่มีผิดแต่มันก็เป็นความรักที่ต้องยอม คือวันหนึ่งเมื่อแฟนเราเลือก ที่จะไปรักกับผู้ชายก็เป็นธรรมดาเพราะว่า มันเป็นเรื่องตามครรลองของ สังคมอยู่แล้ว

สิ่งที่ทรายเล่า สะท้อนให้เห็นว่า ทรายไม่ได้มองว่า ความรักของหญิงรักหญิงเป็นสิ่งผิด แต่ความสัมพันธ์ของหญิงรักหญิงเป็นความสัมพันธ์รองที่ต้องยอมให้กับรักต่างเพศซึ่งเป็นความสัมพันธ์ หลัก ที่เราเชื่อกันว่า ผู้หญิงต้องแต่งงานกับผู้ชายเป็นเรื่องปกติ ครรลองของชีวิตคู่ของผู้หญิงคือ การได้แต่งงาน และการเรียนรู้เหล่านี้ ทำให้ทรายไม่เริ่มต้นจะพูดอนาคตข้างหน้าที่จะมีร่วมกันและ เป็นประสบการณ์ที่ต้องแยกกันกับคู่อีกครั้ง ทำให้ทรายไม่เชื่อในเรื่องความยั่งยืนในชีวิตคู่ และเลือกที่จะ ทำให้ความสัมพันธ์ของหญิงรักหญิงเป็นการสร้างความพึงพอใจให้แก่กันและสามารถหาความสุข ในการใช้ชีวิตได้ ด้านหนึ่งคือ การมองไม่เห็นพัฒนาการเรื่องอนาคตหรือความเป็นไปได้ในการใช้ ชีวิตคู่ของหญิงรักหญิง ความสัมพันธ์ที่เป็นรองทำให้ทรายเชื่อว่า บั้นปลายชีวิตอาจต้องอยู่อย่าง ลำพัง ไม่คาดหวังเรื่องความมั่นคงของการมีใช้ชีวิตร่วมกัน เพศสัมพันธ์ไม่ได้เชื่อมโยงไปถึงการมี ชีวิตคู่

ทราย : มันคือความพึงใจการเรียนรู้เรื่องความสัมพันธ์แบบหญิงรักหญิงมันไม่ได้มี รูปแบบที่จะพัฒนาเป็นความรัก...และนำไปสู่การแต่งงาน... ความสัมพันธ์ ของเรามันไม่ได้เป็นความสัมพันธ์ที่เป็นที่สองรองใคร แต่ถ้ามองจากตัวเอง มันคือความพึงพอใจและเรามีสิทธิที่จะเลือกแบบนี้ มุมมองมันเปลี่ยน... ความสัมพันธ์ของตัวเองที่เป็นหญิงรักหญิง เราว่ามันดำรงอยู่ เราว่ามันมี คนที่ปึงกับเรา มีคนที่จูบกับเรา เราว่ามันมีคนที่ชอบกับ... ถึงที่สุดแล้วเขาก็ต้อง เข้าไปอยู่ในกรอบของความสัมพันธ์ของหญิงชาย เราก็ไม่ได้รู้สึกเจ็บปวด หรือรู้สึกอะไร เพราะมันก็เป็นไปตามครรลองที่มันควรจะเป็น เราก็เลย

ปล่อยมันไป ดังนั้นขณะที่เรามีความสัมพันธ์กับผู้หญิงคนหนึ่งอยู่ซึ่ง เขาก็บอกว่า ถึงที่สุดแล้ว ตามครรลอง เขาก็ต้องเลือกความสัมพันธ์ที่สังคมมันสถาปนาขึ้น เราก็เลยไม่รู้รู้สึกแปลกที่เราจะไม่มีความสัมพันธ์กับใครอีกสักคน... คนที่เป็นหญิงรักหญิงก็ไม่ได้ยึดติดกับการสร้างความสัมพันธ์ก็จะมีอะไรกับใครไปเรื่อย ๆ คนนั้น คนนี้... มันนอกกรอบไปแล้ว มันก็เลยทำให้เห็นว่ามันไม่ยั่งยืน มันเปลี่ยนคู่บ่อย ดังนั้นถ้าเกิดจะสร้างไปตามครรลองที่สังคมคาดหวัง ก็ควรคู่กับผู้ชาย เพื่อสร้างครอบครัว

ภายใต้ความเชื่อที่ตอกย้ำว่าหญิงรักหญิงไม่ยั่งยืน ทราบดีให้ความหมายกับมันว่า แท้ที่จริงความสัมพันธ์หญิงรักหญิงเป็นความสัมพันธ์ที่อยู่นอกกรอบชีวิตคู่แบบหญิงกับชาย แต่ก็ไม่ใช่ความสัมพันธ์ที่ด้อยกว่า เพียงแต่ไม่ได้ถูกคาดหวังว่าจะต้องมีคู่คนเดียว สร้างครอบครัว ดังนั้นการที่จะตัดสินพฤติกรรมว่าเป็นไม่ดี โดยเอามาตรฐานชีวิตคู่แบบหญิงชายมาใช้เป็นฐานคิดนั้นไม่ได้ เพราะหญิงรักหญิงไม่ได้อยู่บนฐานความสัมพันธ์แบบรักต่างเพศ ที่ถูกสถาปนาให้เป็นอุดมการณ์ การใช้คุณค่าเดียวกันมาตัดสิน จึงเป็นการตอกย้ำความเข้าใจผิด ทำให้คนรักเพศเดียวกันถูกมองว่าเป็นพฤติกรรมไม่เหมาะสม เพราะไม่อยู่ในกรอบเพศที่ชอบธรรม

เรื่องของปริศนา: ผู้หญิงที่เติบโตมากับความเป็นผู้หญิงเรียบร้อย เรียนดี

ปริศนาเป็นลูกสาวข้าราชการมีพี่น้อง 2 คน ปริศนาเป็นลูกสาวคนโตและมีน้องชายซึ่งอายุไม่ห่างกันมากนัก ปริศนาเล่าว่า ที่บ้านค่อนข้างเข้มงวดกับการเลี้ยงลูกสาว และรู้สึกถึงการเลี้ยงดูลูกสาวและลูกชายที่แตกต่างกัน ทำให้ตนรู้สึกว่าไม่ค่อยยุติธรรม เพราะน้องชายจะได้รับอิสระขณะที่ปริศนาจะถูกควบคุมกริยาและมารยาท

ปริศนา : ... เขาก็เลี้ยงตามวิธีการเลี้ยงเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงเป๊ะ คือเด็กผู้ชายให้อิสระทำโน่นทำนี่ ปล่อยให้กระโดดโลดเต้น ชกต่อย โดยจะบอกว่าเด็กผู้ชายมันก็เป็นแบบนี้ละ... กับเด็กผู้หญิงก็เข้มงวดกับวิธีการเลี้ยงเด็กผู้หญิงก็คือ ผู้หญิงต้องเลี้ยงอย่างนี้ ๆ ต้องให้ทำโน่นแต่ไม่ให้ทำนี่... สิ่งที่เราจะรู้สึกตลอดเวลาที่มีเรื่องเดียวคือว่า ดูเหมือนน้องเราจะได้รับการตามใจ เขาอยากทำอะไร อยากจะแสดงออกแบบไหนดูเหมือนจะถูกละเลยให้ได้ทำตามใจของตัวเองมากกว่า แต่เราอยากทำอะไรไหนจะถูกห้ามปรามมากกว่า ยกตัวอย่างเช่น เราอยากใส่กางเกง เราจะถูกห้าม เราอยากนั่งขัดสมาธิแต่น้องชายนั่งขัดสมาธิจะไม่ถูกห้าม...

ทำให้ตอนเด็ก ๆ จะโตขึ้นมาพร้อมกับความรู้สึกว่า มันไม่ค่อยยุติธรรม
พ่อแม่ไม่ยุติธรรมกับเราเลย เข้มงวดเราแต่ตามใจน้องชาย

แม้ที่บ้านจะเข้มงวดกับการเลี้ยงดูลูกสาวในเรื่องกริยา มารยาท แต่ก็ไม่ได้คาดหวังให้
ปรีศนาต้องเรียนรู้การทำงานบ้าน ปรีศนามองว่าเป็นเพราะครอบครัวสนับสนุนให้ปรีศนาเรียน
หนังสือ พยายามจัดการสิ่งรอบตัวที่จะทำให้ปรีศนาสามารถมุ่งเรื่องการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ และไม่
เคยพูดถึงความคาดหวังเรื่องแต่งงาน รวมถึงไม่ต้องการให้ปรีศนาเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ หรือการมี
แฟนในวัยเรียนด้วย

ปรีศนา: ที่บ้านจะให้ความสำคัญกับเรื่องเรียนมาก ๆ เขาจะถือว่า เด็กมีหน้าที่เรียน
หนังสือ ต้องทำให้ดีที่สุด เรื่องอื่นอย่าเพิ่งสนใจ อย่าวอกแวก เพราะฉะนั้นเขาก็จะพูดปราม ๆ ไว้ว่า
อย่าให้รู้ว่ามีแฟน เขาเคยพูดขึ้นมาครั้งเดียวเป็นการปรามเรา เราก็ได้เรียนรู้ว่าเขาไม่ชอบ แล้วก็
เป็นการเรียนรู้ในครอบครัว เขาก็จะพูดถึงลูกบ้านอื่นที่ท้องตอนอยู่ ม.2-ม.3 ก็ท้อง ก็จะมีคน
นั้น วิธีการพูดมันก็ทำให้เราเรียนรู้ว่า แบบนั้นมันไม่ดี และที่บ้านเรารับไม่ได้เลย

สิ่งที่ปรีศนาสะท้อน ทำให้เห็นว่า เรื่องเพศสำหรับผู้หญิงเป็นเรื่องต้องห้าม เพราะถ้าผู้
หญิงตั้งท้องในวัยเรียนเป็นเรื่องน่าเสียหาย น่าอับอาย ฉะนั้นท่าทีต่าง ๆ ของคนในครอบครัวที่มี
ต่อเรื่องนี้ ก็เป็นการเรียนรู้ให้กับปรีศนาว่าตนเองต้องทำตัวอย่างไรจึงจะเป็นที่พอใจของครอบครัว
โดยที่ ปรีศนาก็เลือกที่จะหาโอกาสเรียนรู้เรื่องเพศจากหนังสือ ซึ่งมีฉากอิโรติก

ปรีศนา : การอ่านหนังสือ แม่เขาก็ควบคุมมากนะ คือที่บ้านแม่จะรับหนังสือสตรี
สารกับสกุลไทยเป็นประจำ เราก็จะอ่านแต่สตรีสารกับสกุลไทยตั้งแต่อยู่
ประถม...หนังสือนิยาย มันก็จะนิยายเด็ก ๆ คือถ้าวรรณกรรมเยาวชนก็
จะเป็นอย่างนั้นไปเลย หรือจะมีที่อย่างกฤษณา อโศกสิน ศรีบูรพา มันก็
จะมีเรื่องรัก ๆ ใคร่ ๆ แต่มันก็จะไม่เปิดเผยมากนัก จนวันหนึ่งสกุลไทย
ทยอยตีพิมพ์เรื่อง ๆ หนึ่งที่เกี่ยวกับเด็กวัยรุ่นในสังคมเมือง แล้วมันก็เริ่ม
โป๊นะ เริ่มมีฉากเกี่ยวกับเด็กผู้หญิงไปเที่ยวกลางคืน ปล่อยเนื้อปล่อยตัว
ท้อง จะทำแท้ง จำได้ว่าแม่ยกเลิกรับสกุลไทยเลย... การซื้อหนังสืออ่าน
ของตัวเองคือไปร้านหนังสือกับแม่ เลือก ๆ มาพอจะจ่ายเงินแม่ก็ดูอีกทีแล้ว
จ่ายเงิน ค่อนข้างจะมีการควบคุมเยอะ พยายามควบคุมสภาพแวดล้อม
เรานะ แต่มันก็มีหลุด ๆ มาให้เราได้เรียนรู้

จะเห็นได้ว่า ด้านหนึ่งปรีศนาก็ยังคงเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ คือตั้งใจเรียนหนังสือ เป็น
เด็กเรียบร้อย ตั้งใจเรียน อยู่ในสายตาของพ่อ ต้องไม่เรียนรู้หรือเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ แต่ปรีศนาก็

ยังแอบสนใจที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศจากหนังสือต่าง ๆ ด้วย ยังแอบอ่านหนังสืออิโรติกโดยที่ทั้งหมด ปรีศนายังคงเป็นเด็กเรียนดี

ชีวิตคู่ ไม่จำเป็นต้องแต่งงานหรือสร้างครอบครัว

ในช่วงมัธยมต้น ปรีศนาได้คบกับเพื่อนชายคนหนึ่ง โดยเขียนจดหมายโต้ตอบกันในปีแรก โดยไม่เคยไปไหนมาไหนด้วยกันสองต่อสอง จนใกล้จบมัธยมต้น จึงเริ่มได้มีโอกาสไปเที่ยวด้วยกันในกลุ่มเพื่อน ๆ เมื่อเรียนจบ ม.ต้น โรงเรียนจัดกิจกรรมไปเที่ยวร่วมกัน เพื่อน ๆ ในห้องปรีศนารวมทั้งเพื่อนชายคนสนิทต่างห้อง ต่างก็ได้ไป แต่ปรีศนาไม่ได้รับอนุญาตจากที่บ้าน ทำให้ไม่เข้าใจว่าทำไมแม่ไม่อนุญาต เพราะปรีศนาไม่เคยทำตัวเหลวไหล ทำให้ปรีศนาตัดสินใจหนีไปเที่ยวกับเพื่อน ๆ และปรีศนาได้มีโอกาสใกล้ชิดกับเพื่อนชายเป็นครั้งแรก

ปรีศนา... แม่ก็ไม่ให้ไป ก็รู้สึก ว่าทำไมจึงไม่ให้ไปในเมื่อเราก็เป็นเด็กดี ตั้งใจเรียน และเพื่อน ๆ เราแม่ก็รู้จักทุกคน เราก็รู้สึกว่าทุกคนเป็นเด็กดี ไม่ได้รู้สึกว่ามันเป็นอันตราย... พอถึงวันที่จะต้องไปก็ตัดสินใจไปเลยดีกว่า หนีแม่ไป กลับมาแล้วค่อยคุยอีกที ก็เป็นครั้งแรกที่ได้ใกล้ชิด เพราะได้นั่งเบาะเดียวกัน ที่ผ่านมามันจะเป็นการเจอกันพร้อมกับเพื่อนฝูง... ถ้าพูดถึงประสบการณ์ทางเพศที่รู้สึกก็ตอนที่ไปสวนสนด้วยกัน แล้วมันได้นั่งรถเบาะเดียวกัน แล้วรถมันเดินทางกลางคืน มันก็นอนพิงกัน แล้วที่สวนสนก็เป็นครั้งแรกที่จูบกัน จูบกันจริง ๆ แล้วก็จำได้ว่า ขากลับจากสวนสนตอนมืด ๆ กลางคืนเรานอนหนุนตักเขาบนรถ เขาก็เริ่มจับเนื้อตัวเราแล้ว เราก็รู้สึกดีเราก็ปล่อยให้เขาทำ

หลังจากนั้นทั้งคู่ก็แอบคบหากันและมีโอกาสสร้างความสัมพันธ์ต่อมาเรื่อย ๆ ปรีศนาบอกว่า ได้กำหนดข้อตกลงร่วมกันว่า เพศสัมพันธ์จะต้องไม่มีการสอดใส่หรือให้อวัยวะเพศมาถูกัน เพราะไม่ต้องการท้อง ซึ่งปรีศนารับรู้ว่า ครอบครัวนั้นยอมรับไม่ได้ แต่การจะไปซื้อถุงยางอนามัยในชุมชนนั้นก็เสี่ยงที่จะพบคนรู้จัก

ปรีศนา : ถ้าถามว่า ตอนที่ set ความสัมพันธ์ไว้ว่า กอดจูบได้ ช่วยเหลือ ช่วยตัวเองอะไรนี้ทำทุกอย่างนะ ไม่ทำอย่างเดียวนะคือ สอดใส่ อวัยวะเพศ เจอกันไม่ทำ นอกนั้นทำทุกอย่าง ก็ต้องระวังอารมณ์กันทั้งคู่... ตอนแรกก็คิดเรื่องถุงยางเพราะคิดว่ามันป้องกันท้องได้ แต่ก็คิดว่า ถ้าหากว่าเขาไปซื้อถุงยาง คนต้องรู้กันทั้งตลาดแน่ เดียวก็รู้มาถึงแม่เรา คือเรามีความรู้สึกว่า เราแอบคบกัน ฉะนั้นต้องระวังสุด ๆ ทุกอย่างที่จะไม่ให้ที่บ้านรู้ จะเอากันก็ได้เพราะไม่ได้คิดเรื่องพรหมจรรย์นะ และไม่ได้คิด

เรื่องรักนวลสงวนตัวและก็ไม่ได้คิดว่า เราจะเป็นคนไม่ดี มันเหมือนกับว่า พอเราจูบกันแล้ว มันก็เออ...มันก็เป็นฉันอยู่นี่หว่า...ฉันก็ยังเรียนหนังสือ... เรื่องนี้ ไม่เห็นจะเลวลงกว่าเดิม ไม่เห็นว่ามันจะไม่ดีเลย ก็เลยรู้สึกว่ามัน เป็นแค่คำพูดที่ผู้ใหญ่พูด เพราะไม่อยากให้เด็กมีเพศสัมพันธ์

จะเห็นได้ว่า ประสบการณ์ทางเพศของปรีศนาเอง ได้กลายเป็นการได้พบคำตอบให้กับ ตัวเอง เกี่ยวกับข้อห้ามในเรื่องเพศของผู้ใหญ่ที่ด้านหนึ่งคือความอับอายว่าจะนำไปสู่การตั้งท้อง ซึ่งปรีศนาถือว่าเป็นเรื่องป้องกันได้ ปรีศนาไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องพรหมจรรย์ หรือรักนวลสงวนตัว แต่จะให้ความสำคัญกับ การที่ตนจะไม่ทำให้การเรียนเสียหาย และเมื่อพิสูจน์ได้ว่า การเรียนของตนไม่ตกต่ำลง ปรีศนาก็ยังเป็นเด็กดีอยู่ เพราะรู้ว่าเป้าหมายคือ การเรียน ปรีศนาตัดสินใจที่จะมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนชายตอนจบ ม.6 ต่อมาทั้งคู่ก็แยกย้ายไปเรียนกันคนละที่ และค่อย ๆ ห่างจากกันไป

ปรีศนาได้มาอยู่กับพ่อเมื่อเข้าเรียนมหาลัยในกรุงเทพฯ พ่อจะมีวิธีการดูแลลูกใน ลักษณะต่างจากแม่ คือให้อิสระในการตัดสินใจ ปรีศนาบอกให้ทางบ้านรับรู้ว่าตนคบเพื่อนชายที่เรียนมหาวิทยาลัย แม้จะยังรู้สึกเป็นห่วง ขณะที่พ่อค่อนข้างยอมรับการตัดสินใจของปรีศนา

ปรีศนารู้สึกว่า เพื่อนชายคนนี้เป็นคนมีความคิด มีสิ่งใหม่ ๆ ให้เรียนรู้ ระหว่างที่คบหากัน ปรีศนาก็เปิดโอกาสให้ตนเองมีความสัมพันธ์ลึกซึ้งกับเขา และคบหากันมาจนกระทั่งเรียนจบและเริ่มทำงาน ปรีศนา เล่าว่า ตอนที่คบหากัน ต่างก็ไม่ได้คิดเรื่องการมีชีวิตคู่ในลักษณะอยู่กินเป็นผัวเมีย แต่ต้องการ การคบหา การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ฟังฟังทางใจ โดยต่างสามารถมีชีวิตอย่างมีอิสระต่อกัน ไม่ต้องการมีลูก แต่อยู่กันอย่างที่ต่างฝ่ายต่างทำในสิ่งที่ตนเป็นจุดหมายในชีวิตของกันและกัน เมื่อมานึกทบทวนย้อนหลัง ปรีศนาสะท้อนให้ฟังว่า ตอนนั้นปรีศนาไม่ได้ยึดถือเรื่องการคบหาว่า จะต้องแต่งงานกัน และสามารถดำเนินชีวิตโดยไม่ต้องรู้สึกว่าเป็นความเสียหายเรื่องเพศ

เมื่อเรียนจบ ปริญญาตรี ปรีศนาก็เรียนต่อปริญญาโท ซึ่งการเรียนทำให้ปรีศนาเปิดโลกทัศน์ ของตัวเองกว้างยิ่งขึ้น การได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ทำให้ปรีศนาเริ่มรู้สึกว่า ความคิดในการมองชีวิตระหว่างตน กับแฟนเริ่มแตกต่างกันไปคนละแบบอย่างที่เราจะไปด้วยกันไม่ได้ ทั้งคู่เริ่มมีความคิดเห็นที่ขัดแย้งกัน ปรีศนาเริ่มรู้สึกถึงการถูกควบคุมของแฟนที่เข้ามาในชีวิตประจำวันมากขึ้น ซึ่งปรีศนาเคยขอยุติ ความสัมพันธ์แต่เขายังไม่ต้องการหยุดความสัมพันธ์นี้

ปรีศนาเองก็ได้เรียนรู้การทำงานในประเด็นผู้หญิง การได้ทบทวนตัวเองกับการถูกเลี้ยงดู กระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่ทำให้คนมีความเป็นหญิง และความเป็นชายแตกต่างกัน และ ถูกกำหนดว่า หญิงต้องมีชีวิตคู่กับผู้ชาย ในการแลกเปลี่ยนทางความคิดครั้งหนึ่ง ที่ทำให้รู้สึก สิ้นสະเพื่อนมากคือเมื่อรุ่นพี่คนหนึ่งตั้งคำถามขึ้นมาเรื่องการมีคู่ และปรีศนาถูกตั้งคำถามถึง ความสัมพันธ์ที่เชื่อว่า ผู้หญิงต้องคู่กับผู้ชาย

ปริศนา : ... เขาก็ตั้งคำถามทำนองว่า มีแฟนหรือยัง มีแล้ว ผู้หญิงหรือผู้ชาย อ้าว! ผู้ชายสิพี่ อ้าว! ก็ทำไมต้องเป็นผู้ชายด้วย อ้าว! เรากำลังว่า ถามทำไมจะอย่างนี้ ทำไมต้องถามด้วยเหรอคำถามแบบนี้ ฉันเป็นผู้หญิง คุณมาถามว่ามีแฟนหรือยัง ฉันตอบว่ามีแล้วก็ต้องแปลว่าผู้ชายสิ จะแปลเป็นอย่างอื่นได้อย่างไร ไม่เห็นต้องถามเลย เรารู้สึก... ทำไมพี่คนนี้กวนมาก ฉันก็ถามสิ ใครบอกเธอเหรอว่า ผู้หญิงมีแต่แฟนผู้ชายได้ เขาก็ถามนี่สิ ใครบอกเธอ... อันนี้มีอิทธิพลมาก ๆ...ตั้งแต่คุยกับเขาคืนนั้นเรากลับไปนอนที่ห้องเราก็คิด ๆ ๆ ๆ คือมันเหมือนกับมันทำลาย สิ่งที่เคยคิดว่ามันมีอยู่เป็นอย่างนั้น ต้องเป็นอย่างนั้นอยู่แล้ว มันถูกทำลายแล้วเรารู้ว่าวุ่นใจมาก...แล้วได้ข้อสรุปว่า สิ่งนี้มันถูกสร้างขึ้นมาจากแบบที่ทรงอิทธิพลกับคนจริง ๆ เลย สิ่งที่เราเรียกว่าผู้หญิง สิ่งที่เราเรียกว่าผู้ชาย ไม่น่าเชื่อเลยว่า มันทำให้เราเข้าใจผิดคิดไปว่า เกิดมาเป็นผู้หญิงก็ต้องจับคู่อยู่กับผู้ชาย

สิ่งที่ปริศนาได้เรียนรู้ สะท้อนให้เห็นว่า กระบวนการทางสังคมที่ปริศนาไม่เคยได้มองเห็นตัวตนของผู้หญิงรักผู้หญิงมาก่อน และถูกทำให้เชื่อว่าโลกนี้มีเพียง 2 เพศ ทั้งที่สมัยเด็กปริศนาก็เคยมีเพื่อนสนิทที่เป็นผู้หญิงแต่ก็ไม่เคยพัฒนาให้เป็นความรัก และเคยได้ยินคำว่า ทอมหรือดี๊ แต่ก็ไม่ได้คิดว่าจะเกี่ยวข้องกับตัวเอง การได้เรียนรู้โลกแบบใหม่ ทำให้ปริศนาเปิดใจกับความสัมพันธ์ที่หลากหลายมากขึ้น ประสบการณ์ในการทำงาน ทำให้ปริศนาเองมีโอกาสพบกับผู้หญิงที่ประสบปัญหาในความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชาย และเข้าใจสิ่งที่ได้คุยกันกับรุ่นพี่คนนั้นมากยิ่งขึ้น พร้อม ๆ ไปด้วยกับการที่ได้พัฒนาความรู้สึกพึงพอใจกับทราย

ชีวิตคู่ของผู้หญิงรักผู้หญิง ความสัมพันธ์ที่ต้องตั้งหลักและร่วมกันสร้าง

ปริศนาได้รู้จักกับทรายที่เพิ่งเข้ามาทำงานในแห่งเดียวกัน และชอบที่จะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่าง ๆ กับทราย ทำให้ความสัมพันธ์ของทั้งคู่เริ่มต้นจากการเป็นเพื่อน ได้พูดคุยพูดคุยปรึกษาหารือกันทั้งเรื่องส่วนตัวและเรื่องอื่น ๆ ทุกวัน และค่อย ๆ สนิทสนมกันมากขึ้นโดยไม่รู้ตัว จนทำให้ปริศนาต้องการจะพัฒนาความสัมพันธ์กับทรายต่อให้มากกว่าความเป็นเพื่อน จึงบอกกับทรายว่า ชอบ ซึ่งตอนนั้นทรายเองก็รู้ว่า ปริศนายังคบหากับเพื่อนชายอยู่ ทำให้ไม่คิดว่า ความสัมพันธ์กับปริศนาจะนำมาสู่การใช้ชีวิตด้วยกัน แต่อาจจะยังคงเป็นเพื่อนสนิทกันได้ ทรายจึงไม่ได้แสดงท่าทีตอบสนองอย่างไร

ปริศนา : ...จำได้ว่า ไม่ได้คิดจะอยู่กับเขาอะ... ตอนที่เรารู้ตัวว่าเราชอบคน ๆ นั้นมาก เราไม่อยากหยุด อยากพัฒนาความรู้สึกต่อกันมานั่งคิดว่าจะเอาอย่างไร จะไปต่อหรือจะหยุดแค่ความเป็นเพื่อน เราคิดคนเดียวกับบอกว่าไม่เห็นต้องหยุดแค่ความเป็นเพื่อนเลย เราชอบเขามากขนาดนี้... เราก็ตัดสินใจไปแล้วเรื่องชีวิตนี้จะมีลูก จะไม่แต่งงาน ตั้งแต่ก่อนจะมาเจอคนนี้แล้ว มันไม่เหลืออะไรที่จะมาเป็นกรอบสำหรับตัวเองมากนัก เหลือแต่ว่าฉันจะมีความสุขหรือไม่มีความสุข เหลือแต่ความสุขและความทุกข์ในชีวิตว่าทำอะไรแล้วมีความสุขหรือไม่มีความสุข พอในที่สุดก็คิดว่าอย่าไปตั้งกฎเกณฑ์อะไรมันเลย... คือ ตามใจตัวเอง มาเรื่อย ๆ รวมทั้งก็บอกเขาด้วยว่าชอบเขา ก็ตามใจตัวเองไม่เห็นต้องไปปิดบัง ชอบเขาก็บอกว่าชอบไปเลย ซึ่งแบบนี้ไม่เคยเป็นมาก่อน เมื่อก่อนจะกำหนดกฎเกณฑ์ให้ชีวิตตัวเองเยอะ แต่กับคนนี้เป็นช่วงที่เราปล่อยใจเราเองแล้ว ให้มันเป็นไปของมันเอง

ปริศนาคบหากับทรายในฐานะเพื่อน และอยากจะพัฒนาความสัมพันธ์ให้มากกว่านั้น ภายใต้การกำหนดและเงื่อนไขในชีวิตที่ลดน้อยลง ปริศนาจึงเลือกที่จะติดตามความรู้สึกของตนเองที่มีกับทราย ขณะที่เพื่อนชายก็ยังไม่ต้องการยุติความสัมพันธ์ แต่จุดเปลี่ยนที่ทำให้ปริศนาได้มาใช้ชีวิตกับทรายคือ ช่วงที่ปริศนาต้องตัดสินใจแก้ปัญหาเพื่อนร่วมห้องที่อยู่ด้วยกันที่ทำให้ปริศนาอึดอัดและอยากย้ายที่อยู่ จึงคิดทางหาออกโดยไปคุยกันว่าจะไปอยู่กับแฟน แต่มีลักษณะที่ยังเป็นอิสระต่อกัน ไม่มีการแต่งงาน

ปริศนา : จนกระทั่งวันหนึ่งที่ มันเหมือนจะวนกลับมาอยู่กับแฟนผู้ชาย เพราะว่าไม่ได้เลิกกันเด็ดขาดก็ยังคงคบกันอยู่ ยังดูเหมือนเป็นแฟนกันอยู่ และก็ยังมีอะไรกันอยู่นะ ขณะที่กำลังเริ่มคิดเรื่องความพึงพอใจกับผู้หญิงคนนั้นกับแฟนก็ยังไม่ได้เลิกกันเด็ดขาด นาน ๆ ครั้งก็ยังมีอะไรกันอยู่... แต่ความผูกพันทางใจเริ่มลดลง ที่นี้ชีวิตก็มาถึงจุดที่แบบเหนื่อยกับการที่จะต้องอยู่คนเดียว และก็วนวายเรื่องเพื่อน มีคนมาวนวายเป็นเรา และเราคิดว่า ถ้าเราไปอยู่กับเขา คนจะวนวายเป็นเราน้อยลง ก็เลยคุยกับเขาว่าไปหาพาร์ทเมนท์ที่มันใหญ่กว่านี้แล้วมาแชร์กันอยู่เถอะ ไม่ได้คิดจะซื้อด้วยกันนะ และก็อยู่แบบยังไม่ได้เป็นผัวเมียกันนะ

จะเห็นได้ว่า ในช่วงที่ปริศนาคบหากับเพื่อนชาย ก็ไม่เคยคิดว่า ตนจะต้องเข้าสู่ระบบการแต่งงาน และไม่ได้ต้องการมีลูก แต่การคบหากับคนรักหรือแฟนด้านหนึ่งคือ การเป็นเพื่อนที่ให้อารมณ์ดีต่อกันมากกว่ามุ่งไปที่เรื่องการสร้างครอบครัว

ปัญหาที่ปริศนาอยากย้ายที่อยู่ ปริศนาก็เล่าให้ทรายรับรู้ด้วยเช่นกัน จนถึงวันที่ปริศนาได้มาบอกถึงการตัดสินใจของตัวเองที่จะย้ายไปอยู่กับแฟน ว่าเป็นทางออกในตอนนั้น ทำให้ปริศนาและทรายได้มีโอกาสเปิดเผยความรู้สึกที่มีต่อกันอีกครั้ง ทำให้ปริศนาได้รู้ว่า ทรายเองก็รู้สึกชอบปริศนาอยู่เช่นกัน เมื่อทั้งคู่มีความรู้สึกเหมือนกัน จึงคิดที่จะคบหา และเริ่มที่มาอยู่ด้วยกัน แทนที่ปริศนาจะต้องไปอยู่กับแฟน เมื่อเพื่อนร่วมห้องเดิมของปริศนาเห็นว่า ปริศนาจะมาอยู่กับทราย และท้วงขึ้นว่า

ปริศนา : ... ที่ผ่านมามาตลอดนะ เขาไม่เปิดเผยความรู้สึกเขา เรารู้แต่ที่เรารักเขาข้างเดียว ที่นี้เขามาเปิดเผยความรู้สึก ซึ่งไม่รู้ว่าเป็นเพราะว่า เราบอกเขาว่า แฟนเรากับเรากำลังมองหาพาร์ทเนอร์ที่จะอยู่ด้วยกันแบบ roommate แต่พ่อแม่เราก็รับไม่ได้กับความคิดแบบนี้ ก็คุยให้เขาฟังแบบเพื่อน แต่ก็จะต้องด้วยล่ะว่าเขาคิดอย่างไรกับเราหรือเปล่า เขาก็ไม่ว่าอย่างไร อีกวันสองวันเขาคงตัดสินใจอยู่มั้ง เขาก็เลยพูดว่า เขารู้สึกกับเราอย่างไร เราก็บอกว่า อ้าว! ถ้ารู้สึกกับเราแบบนี้ เราอยู่ด้วยกันเถอะ

การอยู่กับผู้หญิงนั้นไม่ใช่เรื่องง่ายเพราะคนไม่ยอมรับนะ ปริศนาเล่าว่า เป็นครั้งแรกที่ทำให้ปริศนาเริ่มรู้สึกตัวว่า ตนกำลังจะเริ่มต้นกับคู่ที่เป็นผู้หญิง สะท้อนให้เห็นว่า ตอนนั้นปริศนาหลุดออกจากการยึดติดว่า จะต้องมีแฟนเป็นผู้ชาย และเลือกจะรักคนจากลักษณะที่ทำให้ตนเองมีความสุขมากกว่าจะยึดติดกับเพศของคน ๆ นั้น

ปริศนาไม่ได้กำหนดนิยามตายตัวว่า ตนเองจะต้องเป็นหญิงรักหญิงไปตลอด เพราะเชื่อว่าตนเองสามารถรักกับผู้ชายหรือใครก็ได้ ถ้าเป็นคนปริศนาถูกใจ การได้เรียนรู้ว่า เราถูกสร้างให้เชื่อว่า ผู้หญิงต้องคู่กับผู้ชาย เสมือนเป็นการเปิดกะโหลกความคิดของปริศนา เพราะได้ทลายกำแพงความคิดที่ปิดกั้นตัวเองออกไปแล้ว

อย่างไรก็ตาม การถูกเพื่อนทักท้วงว่ามีแฟนผู้หญิงนะ ก็สะท้อนให้เห็นว่า การเป็นหญิงรักหญิงนั้น ไม่ใช่เรื่องถูกยอมรับในสังคม และถ้าปริศนาจะเลือกก็ต้องกลับมาตั้งหลักกับการเริ่มต้นสร้างความสัมพันธ์กับผู้หญิง

การอยู่ร่วมกัน จุดเริ่มต้นบนพื้นฐานชีวิตที่แตกต่าง

การอยู่ด้วยกันเริ่มต้นจาก การทำความเข้าใจว่าทั้งคู่มีความรู้สึกที่ตรงกัน และอยากอยู่ด้วยกัน เป็นแฟนกัน โดยไม่ได้วางแผนว่าอนาคตจะเป็นอย่างไร โดยไม่มีการกำหนดนิยามเรื่อง การเป็นชีวิตคู่หรือไม่ แต่ในการใช้ชีวิตร่วมกันมันมีกระบวนการที่ทำให้หลาย ๆ อย่างค่อย ๆ พัฒนาความสัมพันธ์ของคนทั้งคู่ให้มีความชัดเจนว่า ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นเกิดจากความรักที่มีต่อกัน ดังนั้นจึงอยากอยู่ร่วมกันเท่าที่ยังรักกัน ความรู้สึกถึงการมีชีวิตคู่ที่เห็นเป็นรูปธรรมที่สุดคือ การนำเงินจากกระเป๋าส่วนตัวของแต่ละคนมาจัดสรรเพื่อซื้อตู้เย็นถือเป็นสิ่งที่เป็นหุ้นส่วนกันขึ้นแรก

ปริศนา : ตอนทีแบบ...เป็นแฟนกันนะ ยังไม่ได้คิดเรื่องชีวิตคู่นะ เป็นแฟนคือวันนี้ฉันและเธอมาสารภาพความรู้สึกต่อกันว่าเรารู้สึกตรงกัน คินนี่อยากอยู่ด้วยกันก็อยู่ด้วยกัน... ไปอย่างนี้ทีละวัน ๆ จนจะเกือบเดือน ซึ่งก็เริ่มถึงจุดที่วันหนึ่ง..อยากมีตู้เย็น มันเป็นอย่างนี้เลยนะ ชีวิตคู่มันเริ่มจากแบบนี้มันไม่ได้เริ่มต้นว่า มานั่งคุยว่า เฮ้ยเราจะอยู่ด้วยกันไหม เราจะทำอย่างไร เราจะจัดการทรัพย์สินอย่างไร เราจะจัดแจงค่าใช้จ่ายกันอย่างไร เราจะตอบคำถามคนรอบข้างอย่างไร มันไม่ได้เป็นอย่างนั้น มันเริ่มต้นจากเป็นแฟนกันทีละวัน ๆ วันนี้ยังอยากอยู่ พรุ่งนี้ยังอยากอยู่ ไม่ได้แล้วเสื้อผ้าหมดแล้วต้องกลับไปเอา ไปเอาเสื้อผ้าเสร็จแล้วมาเลยนะ เขาก็นั่งแท็กซี่กลับไปเอาเสื้อผ้าเขาหนึ่งกระเป๋ากลับมาพอรีตเมนต์เรา ก็จะอยู่กันไปแบบนี้จนถึงจุดที่แบบมัน...ซื้ออะไรมากินแล้วของมันเหลือใจเราก็เลยรู้สึกว่าเราอยากมีตู้เย็น พออยากมีตู้เย็นปั๊บ ก็คุยกันว่า อยากมีตู้เย็นนะะ ก็เอาอย่างไรดี เอาเงินสดที่แต่ละคนมีเอามากองรวมกัน เขามีเท่าไร เรามีเท่าไร แล้วตู้เย็นราคาเท่านี้ แล้วถ้าเงินเหลือเท่านี้เราสองคนจะอยู่กันได้ไหมกับเวลา 10 วันก็คุยกันอย่างนี้ ก็เริ่มต้นจากตู้เย็น 1 ตู้กับการบริหารเงินด้วยกัน มันก็กระเถิบ ๆ มาเรื่อย ๆ

การเริ่มต้นอยู่ด้วยกัน สำหรับทรายและปริศนาจึงไม่ได้หมายความว่า เป็นการตกลงว่าจะใช้ชีวิตคู่ร่วมกันแล้ว แต่การได้เรียนรู้การใช้ชีวิตด้วยกัน และการตกลงใจที่จะซื้อของด้วยกัน ปริศนามองว่า มันเป็นสิ่งที่ต้องเสี่ยงและวัดความจริงใจที่มีต่อกัน ว่าเราจะเชื่อใจกันได้แค่ไหน มันเริ่มมาจากการซื้อตู้เย็นเป็นสิ่งที่แรกที่เป็นรูปธรรมที่มีด้วยกัน และทั้งคู่ก็ต้องเจียดเงินที่เหลือมาแบ่งกันใช้ และก็ทำให้เริ่มรู้สึกว่า มันเป็นการใช้ชีวิตคู่

ทรายบอกว่า เมื่ออยู่ด้วยกันไปสัก 7-8 เดือนก็เริ่มที่จะมีการทะเลาะกันในเรื่องของครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับแต่ละฝ่าย และเรื่องวิถีคิดและการปฏิบัติต่อครอบครัวที่แตกต่างกัน ทรายเติบโตมาในครอบครัวที่มีพี่น้องหลายคน เวลาที่มีกิจกรรมในครอบครัวแต่ละคนเรียนรู้ที่จะช่วยเหลือหรือรับผิดชอบร่วมกัน ขณะที่ปรีศนาเติบโตขึ้นมาในฐานะพี่สาวคนโต ปรีศนาจะมีบทบาทความรับผิดชอบหลักในการช่วยเหลือครอบครัว ทำให้ทั้งคู่ไม่เข้าใจและต้องใช้เวลาในการปรับความเข้าใจ และเรียนรู้ว่า อะไรที่จะก้าวข้ามกันได้หรือไม่ได้

ทราย : สิ่งสำคัญที่ทะเลาะกันมาก ๆ ในแง่ของการใช้ชีวิตคู่ คิดว่า มันเป็นเรื่องวิถีคิดที่ต้องปรับเรื่องการมอง การใช้ชีวิตอะไรกับครอบครัวปรับเยอะ ซึ่งปฏิเสธไม่ได้เลยนะ การมีชีวิตคู่ นอกจากมันไม่สนใจกันทั้งสองฝ่าย ไม่ว่าจะคุณหญิงชาย หรืออะไร แต่ถ้าสนใจต้องปรับว่าแต่ละคนมีวิถีคิดเกี่ยวกับครอบครัวอย่างไร และมีวิถีคิดกับครอบครัวของตัวเองแบบไหน อย่างไร... อันนั้นก็ถึงจุดหนึ่งนะ ช่วงหลัง ๆ มันก็จะรู้เรื่องแล้ว มันก็จะไม่ค่อยทะเลาะกันอยู่ด้วยกันมา 8 ปี เกือบ 9 ปีแล้ว 3-4 ปีหลังไม่ได้ทะเลาะกันแล้ว ช่วงหลังเราจะรู้ว่า เออ อย่างนี้ไม่ควรทำ เขาก็จะรู้ว่า อย่างนี้.. ๆ ๆ เป็นอย่างนี้ก็จะไม่ค่อยทะเลาะกันเท่าไร จะพูดกันดี ๆ มากกว่า

นอกจากปัญหาเรื่องการปรับตัวของแต่ละฝ่ายในเรื่องพื้นฐานครอบครัวที่ต่างเติบโตมาอย่างแตกต่างกันแล้ว อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ทรายมองว่าเป็นเรื่องต้นที่ต้องปรับตัวคือ การเปลี่ยนวิถีคิดของตัวเอง ชีวิตคู่ มีความจำเป็นที่ต้องมีกติกาการอยู่ร่วมกัน การเคารพและให้เกียรติต่อกันจะมองและใช้ชีวิตในแบบที่ผ่านมาไม่ได้

ทราย : ตัวเองนะไม่เคยคิดว่าตัวเองผิดปกติเลยนะ แต่คิดว่ามันไม่ใช่ของจริง ไม่ใช่ของที่มีมันเกิดขึ้นตามครรลองที่มันจะไปจน... ใช้ชีวิตไปเรื่อย (ทำให้) ที่ต้องรู้หรือสร้างตัวเองเยอะ ส่วนหนึ่งปฏิเสธไม่ได้ว่าเราก็อ่านรู้ความสัมพันธ์แบบหญิงรักหญิงมาในความที่ไม่ต้องไปสนใจ... มันเหมือนไม่มีได้ ไม่มีเสีย ก็จะสนุกไปกับการสร้างความสัมพันธ์ที่มันไม่ต้องชัดเจน... แต่ไม่เคยมองมันในแง่วิถีคิดของชีวิตคู่ วิถีคิดต่อชีวิตคู่ สิ่งที่เราควรมีคือเรื่องของการให้เกียรติกัน สมมติว่าถ้าพี่ไปทำท่าโสด ทำท่าต่อ ยอดความสัมพันธ์กับคนนั้นคนนี้ มันก็คือ ถือว่าเป็นการไม่ให้เกียรติ ชีวิตคู่ของตัวเองใช่ไหม คู่ชีวิตของตัวเองตรงนี้เป็นเรื่องที่ต้องเรียนรู้และปรับตัว... ก็เลยตั้งหลักว่าจะทำอย่างไรให้เราอยู่ด้วยกันได้อย่างมีความสุข

สิ่งที่ทราวยะท้อนทำให้เห็นว่า การใช้ชีวิตทางเพศของหญิงรักหญิงที่เป็นโสด อาจจะมี ความสัมพันธ์ในลักษณะที่อยู่นอกกรอบการมีคู่แบบคู่คนเดียว แต่เมื่อตัดสินใจจะคบหา กับใครเพียงคนเดียวแบบเป็นเรื่องเป็นราว ตกลงพูดจากันชัดเจนว่าเป็นแฟน ก็ต้องเรียนรู้ที่จะใช้ชีวิตแบบใหม่ ซึ่งด้านหนึ่งอาจจะได้มาจากการเรียนรู้ในสังคมและความต้องการของคู่ว่า การมีชีวิตคู่คือการคบหา และซื่อสัตย์ต่อกันของตน

การอยู่ร่วมกัน จึงไม่ได้หมายถึงแค่ความสุขอย่างเดียวเท่านั้น แต่จริง ๆ แล้วคือการที่ ต่างฝ่ายต่างต้องเรียนรู้เพื่อจะปรับตัวเข้าหากันเพื่อทำให้ชีวิตคู่มั่นคงดำรงอยู่ต่อไปได้ โดยผ่านกระบวนการ พัฒนาความสัมพันธ์ที่เริ่มต้นจากความเป็นเพื่อน การพูดคุยกันอย่างถูกคอกและค่อย ๆ พัฒนามาสู่ ความพึงพอใจที่มีต่อกันและเปิดเผยความรู้สึกที่มีต่อกัน ชีวิตคู่จึงไม่ใช่พื้นที่ของความสุข แต่มีทั้ง พื้นที่ของการทะเลาะเบาะแว้ง ความอดทน และการปรับเปลี่ยน เพื่อให้ดำเนินต่อไปได้ ไม่แตกต่าง ไปจากความสัมพันธ์ต่างเพศที่พยายามสร้างความยั่งยืนให้ถึงที่สุดเช่นเดียวกัน

การต่อรองกับคนในครอบครัว

ทราয়ได้พบกับครอบครัวของปรีศนาครั้งแรก ภายหลังจากคบกันมาระยะหนึ่งแล้ว โดย ก่อนหน้านี้ ปรีศนามักจะโทรศัพท์พูดคุยกับแม่ และเล่าเรื่องเพื่อนคนใหม่ชื่อทราয়ให้แม่ฟัง

ปรีศนา : ตอนที่บอกแม่ ค่อยกับแม่ทางโทรศัพท์... ก็บอกเพื่อนย้ายออกไปแล้วนะ แม่ถามว่า อ้าวแล้วตอนนี้อยู่กับใครละ อยู่กับเพื่อนอีกคนชื่อนี้ ๆ แม่ บอกว่า แล้วเขาเป็นอย่างไรละ เขาดีไหม ก็...แม่ถามคำหนึ่งว่าเขาปกติ หรือเปล่า เพราะว่าเพื่อนคนก่อนหน้านั้นเขาเป็นทอม เราก็เล่าให้แม่ฟัง จำได้ว่าแม่ถามว่าเขาปกติหรือเปล่า แม่ถามแบบลังเลนิดหนึ่ง... พี่ก็เสียบ แล้วพี่ก็บอกว่า เขาเป็นคนดี นิสัยดี แค่นี้ที่พูดถึงกัน

แม่เคยถามว่า “เขาปกติไหม” ซึ่งทำให้ปรีศนาอึ้งไป เพราะก่อนหน้านี้ปรีศนาไม่เคยรู้ว่า คนในครอบครัวคิดกับเรื่องการเป็นคนรักเพศเดียวกันกันอย่างไร คำว่า “ปกติ” สะท้อนถึงความกังวล และเป็นห่วงลูก สะท้อนถึง ความสงสัยที่แม่มีต่อความสัมพันธ์ของปรีศนา กับเพื่อนใหม่ แต่ทั้งหมดนี้ ไม่สามารถถามกับลูกได้ตรงไปตรงมา การที่ปรีศนาตอบว่า เพื่อนคนนี้เป็นคนดี ดูจะเป็นทางออกที่ ทำให้ทั้งแม่และปรีศนายังสามารถมีเรื่องเล่าสู่กันฟังเกี่ยวกับทราয়ได้ จนกระทั่งถึงวันที่พ่อกับแม่ ปรีศนามากรุงเทพฯ และได้พบกันกับทราয় ซึ่งสิ่งที่ทราয়เลือกทำคือ การทำให้คนในครอบครัวของ ปรีศนาสบายใจที่ทราয়เป็นเพื่อนกับปรีศนา

ทราย : เออ...อาจจะเป็นเพราะ พี่เป็นคนเข้าหาผู้ใหญ่มั่ง มันก็เลยตั้งหลักว่า จะทำ
อย่างไร บริการ ก็เป็นผู้ใหญ่แล้ว เราก็หักทลายปราศรัยไปในสิ่งที่ควรจะเป็น
ควรจะทำ อาจจะถูกถามว่า ฉันไปบ้านเธอจะทำอย่างไรบ้าง ต้องเรียบร้อยใหม่
ต้องพูดกะใหม่ อะไรอย่างนี้ก็เป็นการเรียนรู้กันไปว่าพึงปฏิบัติแต่ละครอบครัว
อย่างไร แต่แกนกลางคือทำอย่างไรให้เขาไม่ต้องเป็นห่วง ไม่ต้องกังวลใจ

จะเห็นได้ว่า กระบวนการทั้งหมดผ่านการคิดทบทวนกับมันมาแล้ว สะท้อนให้เห็นว่า
ในความสัมพันธ์ของหญิงรักหญิง คู่ของทรายและปริศนาไม่ได้มองชีวิตคู่ว่าเป็นเรื่องของคนสองคน
แต่ยังเกี่ยวข้องกับคนในครอบครัวแต่ละฝ่าย โดยเฉพาะครอบครัวของปริศนาที่ปริศนาเองก็ไม่ว่า
คนในครอบครัวคิดอย่างไรกับคนรักเพศเดียวกัน แต่ปริศนาก็เลือกใช้วิธีการสื่อสารกับครอบครัว
ไปเรื่อย ๆ เพื่อให้ค่อย ๆ รู้จักกับตัวตนของทรายผ่านปริศนาในฐานะเพื่อนที่ดี ผ่านการเล่าเรื่อง
ก่อนที่ทรายจะได้พบกับครอบครัวของปริศนา ขณะเดียวกัน ทรายก็พยายามที่จะเข้าไปเป็นส่วนหนึ่ง
ของคนในครอบครัวปริศนาด้วย และทุกครั้งที่ปริศนากลับไปเยี่ยมบ้านก็จะมีทรายไปด้วยเสมอ

ส่วนครอบครัวของทราย ทรายบอกว่า ที่บ้านของตนน่าจะรู้ว่า ทรายชอบผู้หญิง เพราะ
ทรายไม่เคยพาเพื่อนไปบ้านและปริศนาเป็นเพื่อนหญิงคนแรกที่ทรายพาไปแนะนำที่บ้าน อย่างไรก็ตาม
ปฏิกิริยาบางอย่างของแม่ที่เกิดขึ้น ทรายมองว่า เป็นการสะท้อนถึงความต้องการคำตอบบางอย่าง
จากทราย เพื่อเป็นการยืนยันให้กับรับรู้กันน้อย ๆ ว่า ผู้หญิงที่ทรายพามาบ้านนั้นเป็นคนรัก แม้ว่าจะ
ไม่ได้พูดออกมาตรง ๆ แต่จะแก้งถามเรื่องการแต่งงานของทรายต่อหน้าปริศนาทั้งที่ไม่เคยพูดถึง
มาก่อน

ทราย : เขารู้อยู่แล้ว เขาก็รู้โดยปริยาย รู้แน่ ๆ ชัวร์ แม่พี่ก็พูดว่า โอ้ยเมื่อไรจะ
แต่งงานละ ป้าติไม่เคยพูด พอไปถึง โอ้ยเมื่อไรจะแต่งงาน เราก็บอก
ไม่แต่งงานหรอก ถ้าปริศนายังไม่แต่งงานก็จะอยู่ไปด้วยกันจนตายนั่นละ ไม่แต่ง
ดูเดี๋ยวนะ คุยอย่างนี้ ก็เป็นการเปิดพื้นที่ เขาก็รู้อยู่แล้ว ถามนี้มันไม่ได้
ต้องการว่าเราจะแต่งหรือเปล่า พูดให้รู้เลยว่า เราไม่แต่ง เราจะอยู่ด้วยกัน

การบอกคนในครอบครัวว่า ตนมีแฟนผู้หญิง จึงเป็นการตีความผ่านการสื่อสารของ
แต่ละฝ่ายที่ต่างฝ่ายต่างให้ความหมายกับสิ่งที่สื่อออกมา ไม่มีการพูดถึงการเป็นหญิงรักหญิงตรง ๆ
แม้ว่า ทรายเองจะเชื่อว่า คนในครอบครัวรู้มานานจากลักษณะภายนอกของทรายอยู่แล้ว

ดังนั้น การจะบอกกับครอบครัวของแต่ละฝ่ายนั้นไม่ใช่สิ่งที่ทำได้ง่าย ทั้งหมดต้องผ่าน
กระบวนการคิด การเลือกและการวางแผน และต้องอาศัยความร่วมมือของคนทั้งคู่ที่จะทำให้อะไร
คู่ดำเนินไปได้ ปัจจุบัน ทั้งคู่จะเดินทางกลับบ้านของแต่ละฝ่ายโดยสลับกันเพื่อให้ทั้งคู่ได้ไปบ้าน
ของแต่ละฝ่ายด้วยกันตลอด บางครั้งปริศนาก็พาหลาน ๆ ไปเที่ยวกับครอบครัวของทราย เหล่านี้

ได้เป็นสิ่งที่ทั้งคู่เชื่อว่า เป็นการยืนยันว่า ครอบครัวแต่ละฝ่ายยอมรับการอยู่ด้วยกันของทรายกับปริศนาว่าเป็นชีวิตคู่แล้ว รวมถึงการที่ปัจจุบันทรายกับปริศนามีรถขับไปทำงานด้วยกัน และซื้อคอนโดซึ่งพักใกล้ ๆ กับห้องของญาติที่อยู่ใกล้ ๆ กัน

ทราย : ที่บ้านที่อยู่ออยู่แล้วว่าลูกเป็นทอม มันต้องไม่ชอบผู้ชายแน่ ๆ มันต้องชอบผู้หญิง ดังนั้นถ้ามันพาเพื่อนคนไหนมาทำท่าสนิทสนมอยู่ด้วยกัน อยู่หอพาร์ตเมนต์เดียวกันก็ต้องรู้อยู่แล้วว่าเป็นแฟนกัน เขาก็ยอมรับโดยปริยาย ซึ่งมันก็มีหลายระดับ แต่การยอมรับคือเรื่องแบบ...การมีส่วนร่วมในครอบครัวเรื่อย ๆ ทำให้เป็นสมาชิกคนหนึ่งในครอบครัว ซึ่งตรงนั้นมันอาศัยพัฒนาการอยู่แล้ว

ปริศนา : สิ่งที่ทำให้เรารู้สึกว่าเขายอมรับเราคือว่า...เวลาคุยกันแล้วจะต้องมาพาดพิง เขาจะใช้คำว่า ปริศนา กับ ทราย เขาจะเรียกชื่อเราคู่เสมอ จะไม่ใช่ไปต่างหากโดยไม่สนใจอีกฝ่าย... เขาก็จะแบบ...ทราย ๆ ทรายกับปริศนาไปทำตรงนี้ ๆ ได้ไหม วานไปรับหลานหน่อยได้ไหม หรือว่า แม่จัดที่นอนให้แล้วนะ เดี่ยวทรายกับปริศนาอนมนูนี่ ๆ มันเป็นการบ่งบอกเลยว่าเขาไม่กีดกัน ไม่แบ่งแยก เขายอมรับเราแบบเป็นคู่ นะ เขายอมรับเราแบบเป็นคู่ เป็นไปโดยปริยายว่าเห็นอีกคนก็ต้องเห็นอีกคน อีกคนกลับมาบ้าน อีกคนต้องกลับมาด้วย

สิ่งที่ยืนยันการยอมรับว่าทั้งคู่เป็นคนรักกันอีกอย่างหนึ่งคือ หากครั้งใดที่ทรายไม่ได้กลับไปบ้านของปริศนาพร้อมกัน หรือหากครั้งใดที่ปริศนาไม่ได้ไปบ้านทรายพร้อม ๆ กัน ทางบ้านก็จะถามถึงอีกแต่ละฝ่าย ซึ่งทั้งคู่เชื่อว่า มันเป็นสัญญาณการยอมรับการใช้ชีวิตคู่ระหว่างทรายกับปริศนาแล้ว

การใช้ชีวิตคู่ กับการเปิดเผยตัวตนในพื้นที่ทำงาน

ทรายกับปริศนาเล่าถึงประสบการณ์การทำงาน ในองค์กรแรกที่ปริศนาเริ่มเรียนรู้ได้มีเพื่อนส่วนใหญ่เป็นคนรักเพศเดียวกัน ต่อมาปริศนาได้ย้ายไปทำงานในองค์กรใหม่ ซึ่งมีหัวหน้าที่ยอมรับการเป็นหญิงรักหญิง ทำให้ปริศนาเปิดเผยตัวตนทางเพศกับหัวหน้าได้ ต่อมาทรายก็ได้มาทำงานในที่เดียวกัน แม้ว่าเพื่อนในองค์กรคนอื่น ๆ ไม่มีใครทราบชัดเจนว่า ทรายกับปริศนาอยู่ด้วยกันแบบใดก็ตาม เพราะไม่มีการพูดถึงเป็นเรื่องเป็นราว การเปิดเผยตัวตนทางเพศกับที่ทำงานแต่ละที่ก็มีความแตกต่างกัน

เมื่อทั้งคู่ได้แยกตัวออกมาทำงานในหน่วยงานใหม่ เพื่อนในที่ทำงานต่างรับรู้ถึงความสัมพันธ์แบบคนรักของทั้งคู่ การที่หน่วยงานให้พื้นที่กับคู่รักในการเปิดเผยตัวตนทางเพศได้ทำให้คนทั้งคู่สามารถพัฒนาศักยภาพตัวเองไปที่ประเด็นงานได้มากขึ้น เพราะไม่ต้องมาติดขัดเรื่องการถูกมองว่าเป็นอื่นในสังคม

อย่างไรก็ตาม เมื่อต้องออกไปประชุมกับหน่วยงานอื่น บางครั้งปริศนายังถูกตั้งคำถามว่า แต่งงานหรือยัง? และเมื่อบอกว่า “มีแฟนแล้ว” ก็มักจะถูกถามว่า เมื่อไรจะแจกกάρตเชิญ ปริศนาเคยต้องตัดสินใจแกะรูปที่ตนเองถ่ายคู่กับทรายที่ติดไว้ที่รถออก เมื่อมีแขกในงานประชุมขออาศัยรถกลับบ้านในทางเดียวกัน

ปริศนา : มีครั้งหนึ่ง ในรถจะมีรูปถ่ายที่เราติดไว้ มีคนที่เราทำงานด้วย เขาเป็นผู้ใหญ่มาก ๆ แล้วก็รู้จักเราทั้งสองคน จะมาขึ้นรถ เรายืนขึ้นก่อนเขาแล้วดึงรูปนั้นออก เป็นอะไรที่ทำแบบกระชั้นมาก ๆ ที่..เสียใจว่า ทำไมเราไม่กล้ายืนยันในสิ่งที่เราเป็น เราไม่กล้ายืนยันหรอก ก็มานั่งถามตัวเองเยอะเลยนะ ในที่สุดก็ได้คำตอบว่า มันไม่ใช่เราไม่ภูมิใจ มันคือปฏิกิริยาแรกของเรา ซึ่งเราทำเพราะเรารู้ว่า ชีวิตคู่ของเรา แบบผู้หญิงกับผู้หญิงมันไม่ได้ถูกให้คุณค่าในทางบวกในสังคมนี้ เหมือนอย่างที่ทรายพูดว่า ถ้าเรามีคู่รักต่างเพศ เราคงมีความยินดีที่จะแนะนำให้ใครต่อใครรู้จัก เขาก็จะชื่นชมในเชิงบวก แต่ถ้าเราแนะนำคู่รักเพศเดียวกันของเราทำไปแล้วมันอาจจะติดลบ

สิ่งที่ปริศนาเล่า สะท้อนให้เห็นว่า แม้ว่าทั้งคู่จะยอมรับความสัมพันธ์ของกันและกัน แต่มันก็เป็นความสัมพันธ์ที่อยู่ในโลกส่วนตัว แต่เมื่อมาอยู่ในสังคมภายนอกทั้งคู่ยังคงต้องปกปิดความสัมพันธ์ของตนเอง เพราะตระหนักดีว่า หญิงรักหญิงยังถูกมองเป็นกลุ่มอื่น และยังต้องระมัดระวังท่าที จนทำให้ต้องรู้สึกเสียใจกับการที่ไม่สามารถเปิดเผยตัวตนกับสังคมได้ ปริศนาเองพยายามจะให้ความหมายกับสิ่งเหล่านี้ว่า ไม่ใช่เพราะความอับอายหรือไม่ยอมรับตนเองหรือต้องการปกปิด แต่เป็นสิ่งที่ปริศนาต้องเลือก เพราะการเปิดเผยการเป็นหญิงรักหญิงอาจมีผลกับการทำงาน จึงเลือกจะเก็บความสัมพันธ์ให้เป็นเรื่องส่วนตัวต่อไป และเลือกที่จะเปิดเผยเรื่องเฉพาะกับบางคนเท่านั้น เพราะทั้งคู่ไม่เลือกที่จะทำให้เรื่องนี้เป็นประเด็นการต่อสู้กับสังคม

การใช้ชีวิตร่วมกันระหว่างทนายกับปรีดา

วิถีชีวิตประจำวัน

นอกจากนี้ทั้งคู่ยังตั้งหลักในการอยู่ร่วมกันว่า จะไม่ตอกย้ำรูปแบบความสัมพันธ์ที่กำหนดบทบาทหน้าที่ว่าใครจะต้องทำอะไรในบ้าน ในชีวิตประจำวันจึงเป็นเรื่องว่าใครอยากทำอะไร เมื่อกลับบ้านคือ คอยกันว่าสิ่งที่จะต้องทำมีอะไรบ้างแล้วช่วยกันทำ แต่จะไม่ใช้ใครมีหน้าที่ทำอะไร

คู่รู้สึกว่าเขาเองมีความคล้ายคลึงกันคือ การตามใจกัน ทำให้ไม่มีความขัดแย้งในเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ แต่อาจจะมีความคาดหวังว่า จะต้องช่วยกันทำงาน หรือแบ่งกันทำงาน ซึ่งก็จะให้ความสำคัญกับการสื่อสารสิ่งที่ตนคิดอย่างมาก

ปรีดา : ตื่นนอนมาทำอะไรบ้าง ตื่นเข้ามาที่จะลูกก่อน ถ้าพี่ไม่ป่วยหรือเพลีย พอลูกก่อนก็อยากทำอะไรก็ทำอย่างนั้น ใครลูกทีหลังคนนั้นเก็บเตียง มันไม่มีอะไรเป็น pattern เลย มันแล้วแต่ว่าวันไหนอยากทำอะไร (เรื่องซักผ้า ทำความสะอาดบ้าน) ก็แล้วแต่ เขารู้สึกว่ามันสกปรก เขาก็ทำ พี่รู้สึกว่ามันสกปรกก็จะทำ

รูปแบบของการรับผิดชอบงานบ้านจึงไม่ได้มีลักษณะตายตัวที่เป็นหน้าที่ชัดเจน อย่างไรก็ตาม ในชีวิตประจำวัน ปรีดาเลือกที่จะรับบทบาทในการขับรถทั้งขาไปและขากลับในการมาทำงานทุก ๆ วัน แม้ว่าทนายจะขับรถได้ แต่ปรีดาก็รู้สึกว่าเขาทำได้ดีกว่า และดูจะผูกขาดกับหน้าที่นี้

ทนายและปรีดาต่างให้ความหมายกับความสัมพันธ์ของตนว่า ต่างคือส่วนที่มาเติมเต็มชีวิตคู่ให้กัน ซึ่งก็ดูจะคล้าย ๆ กับความเชื่อของคนทั่วไปที่มองว่า ต่างเป็นบุพเพสันนิวาสกัน หรือเกิดมาเพื่อกัน ซึ่งดูจะเป็นการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ในแบบรักโรแมนติค การที่ทั้งคู่มีมุมมองและวิธีคิดต่อการใช้ชีวิตคล้ายกันทำให้ไม่ค่อยทะเลาะกันในเรื่องใหญ่ ๆ เลย

ทนาย : เป็นเนื้อคู่ มันคงจะเป็นเนื้อคู่

ปรีดา : เคยอ่านหนังสือเรื่อง the missing piece meet the big o ไหม มันมีภาพตัววงกลมแต่ขาดไปสามเหลี่ยมหนึ่ง มันก็ใช้ชีวิตของมันไป วันหนึ่งไปเจอสามเหลี่ยม แล้วมันก็ก๊อปปี้ไปไหนมาไหนด้วยกัน ทำนองนั้น...

ทนาย : เออ...สรุปว่าเธอกับฉันคือส่วนที่เติมเต็มกันและกันจนล้นปริ่ม

ปรีดา ยกตัวอย่างสะท้อนกรอบความคิดที่มองว่า มนุษย์มุ่งแสวงหาความสมบูรณ์ หรือการแสวงหาคนที่ใช่ มาเติมเต็มส่วนที่ขาดหายไป แต่ถ้าเห็นรูปแบบพัฒนาการในชีวิตของทั้งคู่แล้ว การได้มาพบคู่ที่เหมาะสมและลงตัวอาจเกี่ยวข้องกับวิถีคิดของแต่ละคนที่มาพบกัน จึงหวังชีวิตที่ทำให้ทั้งคู่มาเจอกันในช่วงที่ความคิดมีไปในทิศทางเดียวกัน และยังคงร่วมที่จะพัฒนามันไปในทิศทาง

เดียวกัน ต่างชัดเจนให้เห็นมากกว่าจะเป็นการเติมเต็ม พร้อม ๆ กับการสร้างการยอมรับจากครอบครัวรอบข้างเพราะด้านหนึ่งคือความสัมพันธ์นอกกรอบแบบรักต่างเพศ

ชีวิตทางเพศในชีวิตคู่

ปริศนาบอกว่า ในสังคมทั่วไปมักตั้งคำถามว่า ผู้หญิงกับผู้หญิงด้วยกันจะมีความสัมพันธ์กันอย่างไร จะจูบกันอย่างไร และปริศนาก็ไม่เคยมีประสบการณ์ทางเพศกับผู้หญิงมาก่อน แต่สิ่งที่ได้เรียนรู้คือ การทำตามความรู้สึกของตัวเอง ค่อย ๆ เรียนรู้และพบว่า มีความสุขได้ไม่แตกต่างและอาจจะมีความสุขมากกว่าการมีความสัมพันธ์กับผู้ชาย ในความรู้สึกของปริศนา เพราะผู้หญิงมีความนุ่มนวล

ปริศนา : แต่ตอนมีอะไรครั้งแรก มันเป็นประสบการณ์กับผู้หญิงใช้ไหม สิ่งที่ตัวเองประหลาดใจนะ คือว่า มันมีความสุขมากเลย มันไม่เหินงอ มันไม่เหินยากอย่างที่คิดว่ามันจะทำอย่างไร... คือเรานึกถึงแต่ว่า เช็กซีคือผู้หญิงกับผู้ชายเอากัน ไม่ว่าจะสอดใส่ จูบกันพันตู่ มันเป็นภาพหญิงกับชายทำต่อกัน แต่มันไม่มีภาพหญิงกับหญิงทำต่อกันเข้ามาในหัวเราเลย... แต่วินาทีที่จะมีมันไม่ได้นึกแล้วว่าจะมีอย่างไร อยากทำอะไรเราทำ ให้ความรู้สึกมันนำพาเราไป พอมีเสร็จแล้วมันก็มีความสุขมาก แล้วก็มาคิดทบทวน อ้อ... นี่ขนาดไม่รู้ว่าจะต้องทำอย่างไร ให้ความรู้สึกมันพาไปมันก็สุขไม่ต่างกัน สุขมากกว่าด้วยซ้ำ

สิ่งที่ปริศนาสะท้อน มันเหมือนกับว่า ปริศนาารู้สึกว่าความสัมพันธ์ทางเพศของหญิงรักหญิงมีความเป็นธรรมชาติไม่ได้แตกต่างจากรักต่างเพศ แต่การที่สังคมปกปิดเรื่องนี้ ทำให้ไม่มีใครรู้ถึงความสัมพันธ์ที่แท้จริงนั้นเป็นอย่างไร และทำให้คนนึกไม่ออกเพราะติดกับภาพตายตัวของรักต่างเพศที่ถูกบอกว่า คือการสอดใส่ การมีประสบการณ์ทางเพศกับผู้หญิงคือ การเรียนรู้อีกประสบการณ์ที่ถูกทำให้เป็นเรื่องเร้นลับ หรือผิดปกติว่า จริง ๆ แล้ว ไม่มีความสัมพันธ์รูปแบบใดที่มันผิดปกติ

นอกจากนี้ ทั้งคู่มีการแสดงความรักแบบอื่น ๆ ด้วย เช่น การสัมผัส คำพูดที่ดีต่อกันซึ่งทำให้ความรู้สึกที่มีต่อกันไม่ได้ลดลง แม้ว่าเพศสัมพันธ์จะไม่ได้มีบ่อย ๆ เหมือนตอนที่อยู่ด้วยกันใหม่ ๆ แต่รูปแบบเป็นการสื่อสาร การสัมผัส เป็นทางเลือกในการแสดงออกด้วย

ทราย : ความสุขทางเพศสัมพันธ์ เมื่อเราใช้ชีวิตคู่จริง ๆ แล้วแม้กระทั่งคู่หญิงชายเองมันคือการสัมผัส ที่มีแฟนหลายคน การเป็นคู่มันคือการสื่อสาร มันคือการเรียนรู้จักร่างกาย คือการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้สึกไปร่วมกัน

ทรายและปริศนายายามจะให้ความหมายใหม่กับการแสดงความรักและความสุข จากเพศสัมพันธ์ที่มีความหมายกว้างขวางไปกว่าการได้ร่วมเพศ เพราะมีอีกหลากหลายรูปแบบที่สร้างความสุขและความพึงพอใจให้ระหว่างคนรักกันได้ ไม่ว่าจะเป็นรักต่างเพศ หรือเพศเดียวกันก็ตาม

ทรายมองว่า ปัจจุบันในสังคมนั้นมองเห็นว่า หญิงรักหญิงนั้นมีอยู่จริง แต่กลับไม่มีที่ทางในทางสังคม นอกจากระบบสังคมไม่มีสวัสดิการรองรับเสมือนพลเมืองที่เป็นรักต่างเพศแล้ว การดำรงอยู่ของหญิงรักหญิงยังเสมือนไม่ตัวตนทางเพศวิถีเพราะไม่สามารถกระทำนิติกรรมอะไร ที่เกี่ยวข้องกับการอยู่ร่วมกันของคนทั้งคู่ได้เลย

ทราย : เชื้อ เชื้อมันว่า.. ถ้าเราและคู่ต่างมีจุดมุ่งหมายว่าจะอยู่ด้วยกันนะ พยายามจะฝ่าฟันอุปสรรคไป มันก็จะไปได้ แต่แรงต้านคนที่เป็หญิงรักหญิงมันเยอะ เพราะว่า กระบวนการรองรับทางสังคมมันไม่มี เราไม่ได้ต้องการให้รัฐรองรับ สถาปนา...มันเกี่ยวเนื่องกับเรื่องการสร้างครอบครัวหลายอย่าง เช่น การประกันชีวิต การซื้อทรัพย์สินร่วมกัน เพราะถึงที่สุด มันก็คือ สองคนหวังดีต่อกัน ถ้าเกิดวันหนึ่งพี่แก่ตัวไป พ่อแม่พี่ตาย แล้วเราไม่มั่นใจในตัวน้องเขาเลยนะ ตอนนีเหมือนกับเราหาทางออกโดยการทำพินัยกรรม หาทางออกโดยการบอกพ่อแม่เราว่า ถ้าเกิดคนใดตายไป ภาระต่าง ๆ อีกคนก็ควรจะได้รับ... แคประกันชีวิตเขาไม่สามารถมอบให้พี่ได้เพราะไม่มีความเกี่ยวข้องกันทางสายเลือด ตอนนีพี่ทำประกันชีวิตก็ต้องมอบให้พ่อแม่ มันคือความยากลำบาก คือความไม่มั่นคง ไม่มั่นใจ ถ้าพี่น้องเราเห็นดีเห็นงามก็ดีไป แต่มันก็คือการฝากไว้กับการยอมรับของคนอื่น แล้วรอข้างยอมรับเราแค่นั้น

สิ่งที่ทรายสะท้อนออกมาทำให้เห็นว่า การอยู่ร่วมกันของหญิงรักหญิง อาจจะมองได้ว่าเป็นเรื่องส่วนตัวของแต่ละคนแต่ละคู่ที่จะเลือกมีชีวิตคู่กับใครก็ได้ แต่ก็หลีกเลี่ยงข้อเชื่อมโยงกับระบบโครงสร้างทางสังคม ในสังคมไทยเป็นสังคมที่ยอมรับระบบความสัมพันธ์ชายหญิง การแต่งงาน ทำให้เมินเชยกับความสัมพันธ์ของคนรักเพศเดียวกัน แม้จะไม่มีกฎหมายควบคุมหรือลงโทษแต่ก็ไม่มีสิ่งที่ยืนยันรับรองหรือเอื้ออำนวยต่อการมีชีวิตคู่ของเพศวิถีในรูปแบบอื่น ๆ เพราะระบบกฎหมายของไทยยังไม่ได้ให้การรับรองสิทธิประโยชน์กับคนรักเพศเดียวกัน หรือคนที่อยู่ร่วมกันแต่ไม่ใช่ญาติหรือไม่ได้อยู่ในสถานะของสามีภรรยา

ปัจจุบันปริศนากับทรายอยู่ร่วมกันต่างต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายร่วมกันทั้งส่วนที่เป็นรายรับและหนี้สิน แต่การซื้อรถและซื้อบ้านต้องอยู่ภายใต้การใช้ชื่อของคนใดคนหนึ่ง และหาทางออกโดยสลับชื่อกัน เช่น ชื่อเจ้าของรถเป็นของทราย ชื่อเจ้าของคอนโดที่พักเป็นของปริศนา เป็นต้น

ปริศนา : เราก็คงอยากจะทำเหมือนกันแต่เรายังไม่มีดังค์ พี่ ๆ เขาก็เลยช่วย คนที่เป็นข้าราชการก็ช่วยกู้เงินให้ แม่ก็ช่วยดาวน์ หมายถึงว่าออกเงินให้ก่อน แล้วเราสองคนก็ส่งเขา ไม่ต้องไปส่งไฟแนนซ์ รมันซื้อด้วยความช่วยเหลือจากครอบครัวทราย มันก็เลยเป็นซื้อทราย พอมาซื้อบ้านก็เลยสลับมาเป็นของพี่ สลับกัน

ดังนั้น แม้ว่าหญิงรักหญิงดูเหมือนได้มีพื้นที่ในการดำเนินชีวิต ซึ่งอาจจะต้องเจอแรงเสียดทานจากสังคมแล้ว ในด้านของความเป็นมนุษย์ หญิงรักหญิงยังไม่ได้รับสิทธิในฐานะพลเมืองที่ควรมีสิทธิประโยชน์ทางสังคม เช่นเดียวกับมีชีวิตคู่เสมือนกับรักต่างเพศ เพราะทุกวันนี้ทุกคนต่างต้องดิ้นรนหาพื้นที่การต่อรอง การสร้างการยอมรับให้กับตัวเอง ภายใต้การเมินเฉยของรัฐต่อไป

ประเด็นอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องราวชีวิตคู่ของทรายกับปริศนา

การนิยามตัวเอง และความคิดเรื่องชีวิตคู่

ทรายให้นิยามตัวเองว่า เป็นผู้หญิงธรรมดาคนหนึ่ง แต่เป็นผู้หญิงที่รักผู้หญิงด้วยกัน ซึ่งมีลักษณะต่างจากความเข้าใจของคนทั่วไปว่า ถ้าเป็นผู้หญิงก็ต้องรักกับผู้ชาย และคน ๆ เกิดมามีเพศสรีระเป็นผู้หญิง แต่ชอบผู้หญิงจะถูกมองว่าเบี่ยงเบนหรือผิดปกติและอยากเป็นผู้ชาย ซึ่งทรายยืนยันว่า ตนเองไม่ได้อยากเป็นผู้ชาย และไม่ชอบการถูกนิยามว่า ตนเองเป็นทอม เพราะรู้สึกว่าการกำหนดคุณค่าทางสังคมไปแล้วว่า คือผู้หญิงที่อยากเป็นผู้ชาย

การนิยามตัวเองของทราย จึงสะท้อนให้เห็นว่า ทรายต้องการอยู่ในกรอบนิยามการเป็นผู้หญิงเหมือนกับผู้หญิงทั่วไป เพียงแต่การนิยามจะต้องครอบคลุมถึงตัวตนและเพศวิถีที่ทรายเป็นอยู่ด้วย เพราะในด้านอื่น ๆ ทรายก็สามารถจะเป็นได้ตามความคาดหวังของครอบครัว เช่น การตั้งใจเรียนหนังสือ ละทิ้งพาตนเองได้ นอกจากนี้สิ่งที่ทรายเล่าประสบการณ์ในวัยเด็กสะท้อนให้เห็นว่า การมีบุคลิกบางอย่างคล้ายพ่อเป็นการเรียนรู้จากสังคม และเป็นสิ่งที่ทรายเลือกเป็นจากการเรียนรู้ นั่น ไม่เกี่ยวกับการเป็นผู้หญิงรักหญิงของตนเอง แต่สิ่งที่แตกต่างคือ เพศวิถีที่ทรายมีประสบการณ์กับผู้หญิงมาโดยตลอด ที่ทำให้ทรายเองมองว่า มันเป็นความรู้สึกที่มีพัฒนาการมาในแต่ละช่วงเวลาและไม่ได้รู้สึกว่าคุณผิดปกติ หรือผิดธรรมชาติ

แต่อย่างไรก็ตามประสบการณ์การทางเพศแบบหญิงรักหญิงในสังคมชายเป็นใหญ่ก็มีส่วนสำคัญที่ทำให้ทรายเรียนรู้ว่า จะต้องเปิดเผยหรือแสดงออกในเพศวิถีได้หรือไม่ แค่นั้น เช่น

ในการคบหากับเพื่อนในกลุ่มสมัยมัธยมอาจจะไม่สามารถเปิดเผยตัวตนทางเพศได้เลย หรือการเรียนรู้ความสัมพันธ์ในรูปแบบที่เป็นคู่ อย่างไรก็ตาม การที่ทรายบอกว่า หญิงรักหญิงตกอยู่ในภาวะความสัมพันธ์ที่เป็นรอง สะท้อนให้เห็นว่า ทรายไม่ได้รู้สึกว่สิ่งที่ตนเองเลือกนั้นผิดผิดปกติ แต่รู้ว่า ภายใต้สังคมที่ยอมรับคุณค่าของรักต่างเพศ หญิงรักหญิงต้องเป็นรองในสังคม และความเชื่อนี้เองที่เข้ามากำหนดความกรอบการดำเนินชีวิตทางเพศของทรายที่ไม่คาดหวังกับการมีชีวิตคู่ว่าจะต้องเกิดขึ้น

ปริศนาบอกว่า ตนเองเป็นผู้หญิงที่ปัจจุบันนั้นมีคนรักเป็นผู้หญิง และสามารถรักกับใครก็ได้ที่มีตนเองรู้สึกพอใจ เพราะการเลือกรักกับใครนั้นไม่ได้ดูที่เพศสรีระ ปริศนาให้เหตุผลของการเลือกคู่เป็นผู้หญิงในปัจจุบันว่า สาเหตุที่ตนเองรักกับทรายได้ก็เพราะการหลุดจากกรอบเพศสัมพันธ์ภาคบังคับในสังคมที่ล่อลวงให้ปริศนาเชื่อว่าผู้หญิงต้องมีแฟนเป็นผู้ชายมาโดยตลอด จนกระทั่งปริศนาพบว่า คนเราทุกคนสามารถจะเลือกรักและพัฒนาความสัมพันธ์กับคนเพศใดก็ได้ เพียงแต่กรอบรักต่างเพศ ทำให้เราหยุดที่จะพัฒนาความรู้สึกกับคนที่เราชอบ ฟังพอใจ เพียงเพราะเขาคนนั้นเป็นคนเพศเดียวกัน การเป็นหญิงรักหญิงของปริศนา ก็คือ การบอกว่า ตนเองคือผู้หญิงทั่วไปในสังคมคนหนึ่ง เพียงแต่ปัจจุบัน เลือกจะคบหากับทรายเพราะมีคุณสมบัติที่ตนเองพึงพอใจ โดยไม่ต้องสนใจว่า ทรายคือเพศอะไร เพียงแต่การคบหากับทรายทำให้ปริศนาารู้สึกว่า ผู้หญิงด้วยกันผ่านกระบวนการขัดเกลามากคล้าย ๆ กันมากกว่าผู้ชาย ฉะนั้นในการอยู่ด้วยกันจะมีความเข้าใจต่อกันได้ดีกว่า ขณะที่ในการคบหากันไม่ว่ากับคนเพศใด ปริศนาก็ไม่เคยคิดว่า เมื่อมีเพศสัมพันธ์กับใครแล้ว จะต้องกลายเป็นกรอบการวางฐานว่าจะต้องมีชีวิตคู่กับคน ๆ นั้น

อย่างไรก็ตาม ประสบการณ์ของทรายกับปริศนาสะท้อนให้เห็นว่า ความคิดเรื่องชีวิตคู่เองของแต่ละคนก็มีการปรับ และเปลี่ยนแปลงได้ ทรายที่ไม่เชื่อมั่นกับการมีชีวิตคู่ แต่เมื่อได้พบกับคนที่ต้องการสร้างชีวิตคู่ ทรายก็ต้องปรับพฤติกรรมและความคิด

การต่อรองในพื้นที่ต่าง ๆ

การต่อรองกับครอบครัว

คู่ของปริศนา กับทรายจะต่างกับคู่หญิงรักหญิงทั้ง 3 คู่ที่ผ่านมาอย่างมากตรงที่ ทั้งคู่มีการคิดทบทวนด้วยกันในการที่จะทำให้ครอบครัวแต่ละฝ่ายยอมรับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับครอบครัวปริศนาที่ไม่เคยเรียนรู้ว่า ปริศนาจะมีคู่เป็นผู้หญิง ขณะที่คู่ของฝนกับสุมิมีการเปิดเผยกับครอบครัวตรง ๆ คู่ของแก้วกับแมวแนะนำกันและกันในฐานะเพื่อนระหว่างพัฒนาความสัมพันธ์ที่ยังไม่ได้คิดว่า

จะคบหากันเป็นแฟนหรือไม่ หรือคู่ของมะลิกับเอ ที่เอเปิดเผยการเป็นหญิงรักหญิงไม่ได้ ขณะที่มะลิเปิดได้อย่างเต็มที่

อาจกล่าวได้ว่า กลยุทธ์ในการสร้างการยอมรับของคู่นี้ เริ่มต้นตั้งแต่ การปรึกษาหารือกันเพื่อเรียนรู้และรู้จักครอบครัวแต่ละฝ่าย มีการหารือกันว่า แต่ละฝ่ายต้องวางตัวอย่างไร ก่อนที่จะได้ไปพบกันจริง ๆ แล้วจึงนำไปสู่ข้อสังเกตต่าง ๆ ที่จะสะท้อนว่า ครอบครัวแต่ละฝ่ายให้การยอมรับ เช่น สนับสนุนจากญาติของแต่ละฝ่ายในการช่วยเหลือเงินทอง หรือการทำให้ทั้งคู่ดำเนินชีวิตร่วมกันได้ แม้ว่าจะไม่มีการพูดกันแบบตรงไปตรงมาก็ตาม

การต่อรองในพื้นที่ทำงานหรือทางสังคม

คู่ของทรายและปริศนาสามารถเปิดเผยการเป็นหญิงรักหญิงให้กับเพื่อนในที่ทำงานเดียวกันได้ อย่างไรก็ตาม ในการทำงานกับกลุ่มคนหรือองค์กรอื่น ๆ ทรายและปริศนาก็ยังเลือกที่จะเปิดเผยว่าทั้งคู่เป็นแฟนกัน หรือเป็นหญิงรักหญิงเฉพาะกับบางคนเท่านั้น จะเห็นได้ว่า แม้ว่าแต่ละคนจะสะท้อนว่าไม่ต้องการปกปิดความสัมพันธ์ แต่ก็ต้องเลือกว่าจะเปิดเผยหรือไม่กับใครอย่างไร ปริศนากับทรายให้เหตุผลของการเลือกเปิดเผยหรือปกปิดสถานะการเป็นคู่ของตนว่า เพราะเกรงว่าการเป็นหญิงรักหญิงของตนจะมีผลกับการผลักดันงานบางอย่าง ด้านหนึ่งอาจมองได้ว่า ทั้งทรายและปริศนาก็ยังต้องการให้ตนอยู่ในสถานะเป็นผู้หญิงดี หรือผู้หญิงปกติในสังคม และเลือกที่จะมีพื้นที่ส่วนตัวที่จะเปิดเผยการเป็นหญิงรักหญิงให้กับเฉพาะบางคนรับรู้เท่านั้น

เนื้อหาและความสัมพันธ์ในชีวิตคู่

ภายใต้กระบวนการพัฒนาความสัมพันธ์ของทรายและปริศนา ขณะที่ทรายเติบโตมากับการเป็นหญิงรักหญิง ขณะที่ปริศนาเติบโตมากับการเป็นรักต่างเพศ แต่ก็ไม่ได้ยอมรับหน้าตาที่เป็นเมียมาแต่อย่างใด แต่เมื่อทั้งคู่เริ่มคบหากัน แม้ว่าทั้งคู่พยายามจะไม่คาดหวังถึงความสัมพันธ์ระยะยาวในเบื้องต้น แต่ก็พบว่า การร่วมกันสร้างสิ่งที่เป็นรูปธรรมขึ้นแรกด้วยกัน ซึ่งนำมาสู่การนิยามว่าเป็นชีวิตคู่ของคนทั้งสองแล้ว ในการใช้ชีวิตคู่ มีความคาดหวังที่จะให้เป็นความสัมพันธ์แบบรักเดียวใจเดียวต่อกัน ซื่อสัตย์ต่อกัน ซึ่งทั้งคู่ระบุว่า มันคือให้เกียรติกัน ตลอดจนมีการวางแผนเพื่อหาแนวทางการสร้างการยอมรับกับครอบครัวแต่ละฝ่าย และการพยายามที่จะทำให้ความสัมพันธ์นั้นดำรงอยู่ มีความหวังว่าจะมีวันที่อยู่จนจนแก่ชราไปด้วยกัน ฉะนั้นในความสัมพันธ์หญิงรักหญิงเองก็มีการรับเอาคุณค่าการมีชีวิตคู่ที่เป็นอุดมคติแบบรักต่างเพศมาใช้อยู่ด้วย เพียงแต่คู่ที่ตนเลือกคือเพศเดียวกัน